

ROM

Pol ere Rom komri tatame emne bas rasem siglou.

Kiyi late tuma.

Gwote siglou Pol eter bas rasem. Rom komke temenem Kristen tatame emne Pol ere yin late abom, eke gwote siglou emne kiyi bas rasem newopitim. Ere abom, ere etemken yaku keren sene ere kantri Spenke yin God eteri tuma etek wusoute, eke ere emne siglou bas rasem.

Pol ere Rom tatame emne won sene ere God eteri kik tetan tuma somo noub wusowun bas rasem. Ere emne etep bas rasem. Nogwape tatame eme wule yaper nenbe. Eme God eteri wule tousim, sene eme God eterke mapeke kip yi, God ere emne mapeke kip metekwas? Wule wurisubu eme tobote. Eme Jisas erne kenawaike abon mette, God ere emne metekwasen emne sene pette, eme yenbo tete. God ere emne sene pette, ere Eri Wou emne newote. Newote, eme God eteri wule kuyese tobote, eteri yaku kuyese kerete. Pol ere etep bas rasem.

Sene ere etepke bas rasem. Akei nowselri tatameken Juda tatameken Juda berai tatameken eme Jisas erne kenawaike abote, God ere emne yenbo nente. Kristen eme tobote wule ere kir bas rasem.

Tuma yenbo nogwape Pol ere Rom komri Kristen tatame emne bas rasem.

Pol ere Rom tatame emne bas rasem tuma gwo.

Sapta 1–4. Nema Jisas erne kenawaike abote, eke God ere labe, nema tatame yenbosubuwai.

Sapta 5–8. Nema Krai eterken sam, sene nema eterken sele meike wayen, nema eterke belandten.

Sapta 9–11. Pol ere God eter Israel tatame emne temkap wusowum.

Sapta 12:1–15:13. Pol ere Krai erne kenawaike abobe tatame emne wom, eme eteke tobote.

Sapta 15:14–16:27. Pol ere eri yaku maima wusowum, sene ere Rom tatame emne pir wom.

Pol eteri aposel kerebetem yaku ere wusowum.

1 ¹An Pol, an kemne Rom komri tatame kemne siglou basbe. An Jisas Kraiss eteri yaku kerebe tame. God ere ane peten won yim, ere ane etep wom. Ne ari tuma yenbo wusoubetete. Etep wom, an God eteri won yim tame tem.

²Kiyisape God ere eteri tuma wusoubetem tame emne tuma wusoubetem. Ere nowselri tatame emne sene pette tuma emne wusoubetem. Wusoubetem, ete Tuma Yenbo eme God eteri Siglou Yenbok basem. ³Ete tuma yenbo e gwopkap. God Eteri Yen ere more tamek tem. Ere Keryen Devit eteri nan. Ere Jisas Kraiss, neremri Aneyen. ⁴Ere sam, God ere eteri mure eisauke erne wou sene newom, Jisas ere sene wayen yim. Etep tem, God ere nemne peteram, Jisas ere Eteri Yen yenbowai. ⁵Kraiss eterke God ere nemne kobo lan nemne tuma wusoute yaku kerete won yim. Etepkap akeite akeite nowselri tatame eme Jisas Kraiss erne kenawaike abon eri tuma noub meten tobobe. ⁶Kerem Romri tatame, keremne God ere kemne kir wopetem, kem Jisas Kraiss eteri tatame tem.

⁷Etepkap an kemne Rom tatame kemne gwo siglou basbe. God ere kemne pap yewobe. Ere kemne wopetem, kem eteri tatame tem. An abobe, neremri Apei God eterken neremri Aneyen Jisas Kraissen epe kemne noub nenbetete, kem pap yenbo temente.

Pol ere Romri Kristen emne yin late abom.

⁸Metye. Kiyi an areri God erne pir wobe. Nogwape komri tatame eme metbe, kem Jisas Kraiss erne kenawaike abobe tatame. Eke an kemne akei abon Jisas Kraiss eteri sigke an God erne pir wobe. ⁹God eteri yaku an muresen kerebe, Eteri Yen eri tuma yenbo an muresen wusoubete. Eter ere metbe, an eterken tuma namdebe, an kemne kir abon eterken namdebe. Tewok tewok an etep tebe. ¹⁰Kiyi an kemne yan late kelu lawoyim, eke an God erne som wometbe, ere ane kelu newote. Ere kir wotek, an kemne yan late. ¹¹Mapeke an kemne late abobe? God Eteri Wou ere tatame emne newote mure an kemne newote abobe. An kemne newote, kem mureken tete. ¹²Ari woye tuma eri somo ere gwo. Nema awoawo kobo late. Kem toboden kenawaike abobe wule an late, ari toboden kenawaike abobe wule ere eisau tete. An toboden kenawaike abobe wule kem late, kemri toboden kenawaike abobe wule ere eisau kir tete. An yate, nema etep tete.

¹³Kristen geisimase, an abobe, kem mette, tewok tewok an kemne yan late wobetem, wos nogwape ane keresukbetem. Juda tame berai tame, an emne God eteri tuma wusoubetem, eme kenawaike meten Kristen temkap, an keremri komke yin etepkap nente abobe. ¹⁴God ere ane noub nenbetem, eke an tatame nogwape emne noub awosein yenbo

nente abobe. Grik tameken Grik berai tameken an emne noub awosein yenbo nente nenbe. Porereken tame, porereken berai tameken an emne noub awosein yenbo nente nenbe. ¹⁵Eke God eteri tuma yenbo an kemne Romri tatame kemne kir wusoute kenawaike abobe.

God eri tuma yenbo ere mureken.

¹⁶Ete Tuma Yenbo an sebera beke ya. Ete tuma e God eteri mureken. Ete murek God ere tatame emne sene petbe. Tatame eme ete tuma kenawaike mette, God ere etem nenbe wule yaper peten sepitin ere emne pette wom. Juda tatame eme ete tuma kiya metbetem, sene Juda berai tatame nogwape eme kir metbe. ¹⁷God eteri Tuma Yenbok God ere nemne peterabe, ere tatame emne noub nenbe. Kenawaike abobe wulewouke ere tatame emne noub nenbe. Tasen yin omote, Krai erne kenawaike aboten tatame etemnewou God ere noub nenbe. Gwotek basten tuma etep wobe. Kenawaike abobe tatame emne God ere tatame yenbo wobe. Eme noub somsom temente.

Tame nogwape eme God erne magel taibe.

¹⁸Nema metten. Nowselri tatame eme God erne magel taibe, eme wule yaper nenbe. Etep tebe, eme God eteri wule teitkwunbe. God ere Hevenke tetan, ere emne lan pap wayebe, ere emne yaper awosein nente nenbe. ¹⁹God ere eteri wule emne noub peterabe. Peterabe, eme mo won erne magel taibe, eke God ere emne pap wayebe. ²⁰God ere nelken selken seikim yabelke gwotepte kir, tatame eme God erne lek beke la. Erne beke la, eme eter seikim wos kuyese labe. Etep labe, eme kuyese metem, mure eisauken God ere tetan. Etepkap tetan, tatame eme mapeke wo. God ere beke te, eke nema neremri porerewouke nenbe. Etep wobe tatame God ere emne tuma namdete, eme mapeke awosein wo.

²¹God ere tetan, eme etep metten. Metten, eme eteri sig eisau beke wo. Eme erne pir beke wo. Eme erne sukye beke wora, etepkap eme me eiksebe. Emri porere et porere yaper, emri selpap neirkap teketeten. ²²Eme etep wobe. Nema porereken tame. Etep wobe, eme porereken berai. Eme me eiksebe. ²³Somsom temente mureken God eterne eme erne sukye worate mo wobe. Etep wobe, eme memake regen sukye worabe. Por, ap, sopo o more tamekap wos eme mek regbe, eme ete memake sukye worabe. Som beke te wos eme sukye worabe.

Tatame nogwape eme wule yaper nenbe.

²⁴Eme etep nenbe, God ere etep wom. Eme wule yaper som nenbe, eme som wan gwolebe. Etepkap an emne noub beke nen. Eme wule yaper som nente, e etemri wos. Eme etemri selpap maime yaper nenbe. Etep wom, tatame eme wule yaper som nenbe, etemri wusom awoawo yaper

nenbe. ²⁵Eme God eteri tuma seken magelke taibe. Taibe, eme yikwokwo yakwokwo tuma metbe. Metbe, eme God eter seikim woskap lan eme memake etepkap regbe, sukye tare nenbe. Nenbe, eme ete woswou sukye woran kulke temenbe. Nowselri wos akei seikim God eterne eme sukye worate mo wobe. Nema abobe, eri sig eisau som wobetete. E seken.

²⁶Eme etep tem, etepkap God ere etep wom. Eme wule yaper som nente, e etemri wos. Etep wom, etemri ta eme tame yibe wule mesginin eme taken tuknabe. ²⁷Tame eme kir. Eme ta panebe wule mesginin eme pap wayen akeite tameken tuknabe. Eme wule yaper etep nenbe, etepkap eme tokwo yaper petbe, emri wusomken selpapken yaper tebe.

²⁸Eme God erne abote mo wobe, etepkap God ere etep wom. Eme etemri selpap yaper tete wos nente, e etemri wos. Etep wom, eme wule yaperwai som nenbe. ²⁹Etep tebe, eme akeite akeite wule yaper som nenbe. Eme ete tameri wos metekwasbe, eme tame emne yaper nenbe. Be wos be wosken tame emne eme selpap yaper tebe, eme tame alwo pen sabe, eme ei naibe, eme tuma yikwokwobe. Eme tatame emne tuma yaper wobe, eme kerebe tuma wobe. ³⁰Eme tatame wuswaibe. Eme God erne peiktame tebe, eme wan gwole tebe, eme etemri sig maima eisau wobe. Eme be wos be wos yaper etemri porerek nenbe. Eme anenawoken emri tuma beke met. ³¹Emri porere yaper. Eme tumak bepou me wobe. Eme komri tatame emne kobo beke la, eme emne pap beke yewo. ³²God eri tuma etep wobe. Etepkap yaper nenbe tatame emne an pen sate. Etep wobe. Ete tatame eme etep metbe, eme ete tuma wanwouke metbe. Eme wule yaper som nenbe. Som nenbe, eme tamek nenbe wos yaper lan kir wobe.

God ere tatame emne tuma namdete wule e yenbowai.

2 ¹Kem mapeke abobe? Ete tatame etemwou eme yaper o? Metye. Kem emne tuma mane wote. An kemne wobe. Emri nenbe wule yaper kerem, kem kir nenbe, eke kem tatame emne mane noub lan tuma namdete. Kem emne noub lan tuma namdebe, kem maima kir noub lan ek tuma namdete. ²Nema metten, tatame eme ete wule yaper nenbe, God eter ere emne tuma namdete. God ere etep nente, ere wule seken nenbe. ³Kem tatame emne sin noub lan tuma namdebe tame, kerem kem wule yaper kir nenbe. Kem mapeke abobe? God ere kemne tuma beke kip namde. Berai. Ere kemne tuma kir namdete nenbe. ⁴God ere kemne kobo lan kemne agetage beke pe. Etep tebe, kap kem erne wuswayen, sak keyebe o? Kem beke met, God ere kemne som kouten. Kem wule yaper mesginin erne abote. Etepkap ere kemne agetage beke pe. ⁵Kem som wan gwole ten wule yaper som nenbe, etepkap tebe, kem mus eisauwai mette nenbe. Yuri God eter pap wayete yabel tete, ere wule seken nente, ere akei tatame emne yaper awosein nente. Ete yabel ere kemne yaper

kenake awosein ek nente nenbe. ⁶Tatame emri tebekap, God ere emne akei wurare wurare awosein etep nente. ⁷Tatame kau eme wule yenbo som nenbe, eme God eteri wos yenboken sig yenboken som temente abobe. Etep tebe tatame emne God ere eteri komke panen yin noub som nente. Eme som temente nenbe. ⁸Tatame kau eme naswoibe, eme tuma seken erne magel taibe, eme wule yaper nente nignigbe. Ete taken tameken emne God ere emne pap wayen paku yaper pete nenbe. ⁹Yaper nenbe tatame emne God ere emne yaper awosein nente, eme pap yaper kenake ten mus eisau mette. Juda tatame eme mus kiyi mette, sene Juda berai tatame etemken eme mus kir mette. ¹⁰Yenbo nenbe tatame emne God ere yenbo awosein nente, ere emri sig yenbo wote, emne noub nente, eme pap yenbo ten noub site. God ere Juda tatame emne etep taresin kiyi nente, sene Juda berai tatame emne kir etep nente. ¹¹God ere tatame emne noub sin labe wule e seken. Etem nenbetemkap ere emne etepkap awosein tete nenbe.

¹²God ere Moses erne newom wule beke met tatame eme wule yaper nente, God ere emne tuma namden yaper awosein nente nenbe. God ere Moses erne newom tuma metem tatame eme wule yaper nente, God ere ete tumake emne tuma namdete, wule yaper awosein nente nenbe. ¹³Etepkap nema metten, tatame eme Moses erne newom tuma wanwouke metem, eme tatame yenbo berai. Tatame eme Moses erne newom tuma meten tobobe, God ere wobe, eme tatame yenbo. ¹⁴Juda berai tatame eme God eteri wule, eteri tuma beke met. Beke met, kau eme etemri porerek wule yenbo abon ek nenbe. Eme wule yenbo nenbe, eme God eri wule yebokap tobobe. ¹⁵Eme wule yenbo nenbe, eme metbe, God eteri wule e etemri porerek tetan. Be wos yenbo, be wos yaper etemri porerek emne etep wobe. O kem wule yenbo nenye. O etep wobe. Kem wule yaper nenye. Etepkap, nema metten, God eri wule e etemri porerek tetan. ¹⁶Yabel wuri tete, God ere wote, Jisas Kraiss ere tatame akei etemri berasen nenbetem selpapke tetan wos noub sin late nenbe. An tuma yenbo wusoube, an etepkap wobe.

Juda tatame eme etep wobe. God ere Moses erne newom wule nema etep tobote, nema tatame yenbo tete.

¹⁷Kem mapkap? Kem etep wobe. Nema Juda tatame. Nema God eteri wule kenawaike abobe. ¹⁸Kem etep wobe. God eri wobekap nema metten. Nema skul sibetem, nema God eteri tuma noub metbetem. Eke be wos yenbo, be wos yaper nema noub metten. ¹⁹Kem etep wobe. God eteri tuma nema metten, God eterke yibe kelu nema le si tame emne noub peterabe. Kerneirik belebe tame emne nema kelu noub peterabe, eme God erne ek labe. ²⁰Kem etep wobe. Nema God eteri wule, porereken wule seken toboten. Etepkap, nema porereken berai taken tameken

etemne porere newobe tame. Nema apuleyen etemne porere newobe tame. Kem etep wobe. ²¹Metye. Kem tatame etemne God eteri wule wusoube. Mapeke kem maima kir beke wusou? Kem tatame emne etep wobe. Kem sir mane pette. Etep wobe, sene kem sir petbe. ²²Kem tame emne etep wobe. Kem sir mane yite. Kem etep wobe, sene kem sir yibe. Kem tame emne etep wobe. Kem sukya mane worate. Etep wobe, sene kem berasen sukya kiti kir peten abe. ²³Kem etep wobe. Nerem, nema God eteri wule toboten. Etep wobe, sene kem God eri wule tousibe, erne sig yaper wobe. ²⁴God eteri siglou etep wobe. Kem Juda tatame, kem wule yaper nenbe, Juda berai tatame eme etep labe, eme God erne God eteri sig yaper wobe. Etep wom.

Juda tame emne somo kwunte wule seken.

²⁵Somo kwunbe Juda tame eme God eteri wule noub kir tobobe, e yenbo. Somo kwunem Juda tame eme God eteri wule tousibe, eme somo kwunten Juda tame seken berai. ²⁶Juda berai tame, eme somo beke kwun tame, eme God eteri wule noub meten tobote, God ere emne etep wote. Kem aren wom somo kwun tamedap. An kemne noub eyarte. ²⁷Metye. Kem somo kwun Juda tame, kem God eteri wule tousibe. Eke somo beke kwun tame eme God eri wule noub toboten, kemri tobobekap eme labe, eme kemne tuma namdete. ²⁸Juda tame seken ere mapkap? Somo kwun wule tobobe tame ere Juda tame seken berai. ²⁹Tame ere God eteri wule noub beke tobo, etepkap ere Juda tame seken beke te. God eteri wule e Juda tame seken eri selpapke tetangkap. Eteri selpap e somo kwun Juda tamedap. God Eteri Wou ere etep nenbe. Tame eme etep beke te. Etepkap tame erne tatame eme erne sig yenbo beke wo. God eter ere erne sig yenbo wobe.

Wule yaper ere wule yenbo erne beke teitkwun.

3 ¹Juda tame eme be wos tetan, eme Juda berai tame emne teitkwunbe? Somo kwunbe wule e yenbo o wule yaper? ²Nawoi ape! Eme wule yenbo nogwapewai tetan. An kiyi wote, God ere eteri wuleken eteri tumaken Juda emne newon etep wom. Kem ari wuleken tumaken noub lakerete. ³Etep wom, Juda tame kau eme God eteri tuma noub beke met, eme God erne magel taibetem. Kem mapeke abobe? Kap God ere emne awosein magel taite? Ere kap emken namderasem tuma beke nen? ⁴Beraiwai. God eter womkap ere etep tete nenbe. Tatame nogwape eme tuma yikwokwobe. God ere etepkap berai. God eteri siglou etep wobe.

O God, neren wobe tuma eter seken. Eme nene tuma namdete, ne emne teitkwunte nenbe.

Etep wom.

⁵Tame kau etem wobekap, an kemne etep wusoute. Eme etep wobe. Nema wule yaper som nente. Akeite tatame eme late, nema tame yaperwai. Eme kir late, God ere yenbowai, eri wule e wule yenbo. Etepkap, nema wule yaper som nente, nema God erne kobo late, ere sig eisau pette. Erne kobo late, etepkap God ere nemne yaper awosein beke kip nen. Ere nemne yaper nente, ere eri wule kir yaper nente. Etepkap wobe, eme nowselri tatame etemri selpapke abon wobe. ⁶Etep wobe tame eme tuma me yikwokwobe. God eri wule yenbo beke kip nen, ere nowselri tatame nogwape emne mapeke noub la. ⁷Kap tame kau eme etep wobe. An tuma yikwokwobe wule nenbe. Tatame eme ari wule yaper labe, eme God eri wule seken tobote wobe. Eme God eri sig yenbo wobe. Etepkap tebe, beke God ere ane tame yaper wobe, ane yaper awosein nente wobe? Kap tame kau eme etep wobe. ⁸Eme etep wobe, sene eme etep wote. Nema wule yaper nente. Nente, God eteri wule yenbo ete genik tete. Etep wote. Tame kau eme tuma yikwokwon etep wobe. Kristen tatame eme etep wom. Etepkap tuma yikwokwobe tame God ere emne awosein yaper nente, e yenbo.

Eike tatame eme yenbo beke wuri te.

⁹Kem mapeke abobe? Nema Juda nema tatame yenbo, Juda berai tatame eme tame yaper. Berai. Nema akei, Juda tatameken Juda berai tatameken nema wule yaper nenbe. Nema tatame yaper. ¹⁰God eteri siglou etep wobe.

Eike tatame yenbo beke wuri te, beraiwai.

¹¹Porereken tatame beke wuri te. God erne sopbe tatame beke wuri te.

¹²Eme akei eme God erne magel tayem. Eme akei wule yaperwou nenbe. Tame wuri be wos yenbo beke wuri nen. Beraiwai.

¹³Eme tuma yaper wobe, emri elemoi e tame kupa rasten sele meikap. Emri tawul e yikwokwo yakwokwo tuma wobe tawul. Sopo yaper eme tame tabekap, eme tatame emne elemoike tuma yaper wobe, eme pap yaper tebe.

¹⁴Eme pap wayen yegu wutoube, tuma nogwape tetan.

¹⁵Eme tewok amen yibe, tatame emne pen sabe.

¹⁶Eme mak yi mak yibe, eme wule yaper kenake nenbe, eme tatame emne yaper nenbe.

¹⁷Noub sibe wule eme beke nen.

¹⁸Eme God erne beke aken abo.

God eri siglou etep wobe.

¹⁹Nema metten. God eter Moses erne newom wule kulke tetan tatame eme God eteri wule akei tobote. Etepkap, God eter Moses erne newon wulek ere wule yaper toboten tatame emne noub lan awosein nente

nenbe. Etepkap, beke eme etep wote? Nema God eteri wule beke tousi. Akei nowselri taken tameken eme God eteri wule tousibe. God ere emne akei tuma namdete nenbe. ²⁰Etepkap, God eter Moses erne newom wule tobobe tatame emne God ere beke kip wo, kem tatame yenbo. God eter Moses erne newom wule e nemne peterabe, nema tatame yenbo berai. Nema tatame yaper.

**Tatame eme Kraiss erne kenawaike abobe, etemwoune
God ere wobe, eme tatame yenbo.**

²¹Sene God ere tatame emne tatame yenbo wote wule ere genik tem. E Moses eterne kiyi newom wule berai. God eteri kiyiri tuma wusoubetem tame, eteri wule bas rasem tame eme ete yuri tete wule eme tatame emne wusoubetem. ²²God ere tatame emne yenbo wote wule ere gwopkap. Tatame eme Jisas Kraiss erne kenawaike abobetete, God ere emne etep wote. Kem ari tatame yenbo. An kemne pette, kem arenken temente. Etep wote. ²³Metye. Tatame akei eme kir nenbe, eme wule yaper nenbe. God eter womkap eme beke nen, eme God eteri kom mapeke kip yi? ²⁴Sene God ere etep wom. Jisas Kraiss eterke an emne kobo bepou me lan sene pette. Kraiss ere emri nenbetem wule yaper tukem, eke an emne etep wobe. Kem tatame yenbo. Etep wom. ²⁵Ere Kraiss erne ek yan ere tatame etemne kobo lan ek sam. Samke, ere emri wule yaper eteri nepke tukem. Tatame eme etep kenawaike abote, God ere emne beke kip pen sa, ere emne tatame yenbo wote. Ere etep tem, ere eteri awosein nenbe wule emne peteram. Kiyi temenem tatame eme wule yaper nenbetem, God ere emne lewouke lan yaper awosein mak nenten. Sene Jisas ere sam, eri nepke God erne kwar pem. ²⁶Gwotepte kir nema eter awosein nenbe wule yenbo labe, nema abobe. God eter ere tame yenbowai. Eter ere wobe. Jisas erne kenawaike abobe taken tameken eme tatame yenbo.

²⁷Nema etep abobe, nema nemri sig maime yenbo mapeke kip wo? Nema God eteri wule noub nenbetem, eke nema tame yenbo tem o? Berai. Nema God eteri wule noub beke nen, nema neremri sig maime yenbo mapeke kip wo. Nema Jisas erne kenawaike abobe, eke God ere wobe, nema tatame yenbo. Etep ten nema nemri maime sig yenbo mapeke kip wo. ²⁸Nema etep metbe. Tatame eme Jisas Kraiss erne kenawaike abobe, etemnewou God ere wobe, eme tatame yenbo. Moses erne newom wule tobobe tatame eme tatame yenbo beke te.

²⁹Kem mapeke abobe? God ere Juda tatame etemwouri Keryen God o? Ere Juda berai tatame etemri Keryen God kir o? Ye. Ere akei gwote selri taken tameken etemri Keryen God. ³⁰God ere wurisubu. Ere Juda tatameken Juda berai tatameken etemri kenawaike abobe wule lan etep wobe. Kem tatame yenbo. ³¹Kem mapeke abobe? Kenawaike abobe wule

e Moses erne newom wule erne teitkwunbe? Berai. Nema Moses erne newom wule kir tobobe.

God ere etep wom. Abraham ere tame yenbo.

4 ¹Abraham ere neremri warege, ere neremkap more tame temenem. Eter ere be wos nenbetem? ²God ere Abraham eri nenbetem wule lam, ere erne tame yenbo wom o? Berai. Abraham ere wule yenbowou pauk tobote wom, ere eteri sig maima eisau pauk wote wom. God ere Abraham eri tobobetem wule yenboken yaperken lam, etepkap Abraham ere eteri sig maima eisau mapeke kip wo? ³God eteri tuma etep wobe. Abraham ere God erne kenawaike abobetem, God ere erne etep wom. Ne tame yenbo. ⁴Metye. Tame eme yaku noub kerebe, eme tokwo petbe. Tokwo eme bepou beke pet. Eme yaku kerebe, eme tokwo ek petbe. ⁵God ere etepkap wule beke nen. Ere tatame akei emne noub eyarbe. Ere yaper nenbe tatame emne noub kir nenbe. Tame ere yaku yenbo beke kere, ere kenawaike abobe wule noub sebe, etep tebe tame God ere wobe, ere tame yenbo. ⁶God erne kenawaike abobe tame, God ere eteri yaku beke abo, ere ete tame erne tame yenbo wobe. Etepkap tame ere kenake metekwasbe. Warege Devit ere etep abon etep wom.

⁷Tame emri nenbe wule yaper God ere geruwun peten meike rasem, ete tame eme metekwaste.

⁸Tame eri yaper nenbe wule Keryen God ere beke kip sar, ete tame ere metekwaste.

⁹Kem mapeke abo? Juda etemri wule sebe tatame etemwou eme metekwaste, o Juda berai tatame, Juda etemri wule beke se tatame, etem kir metekwaste o? An kemne bas rasye tuma kem sene abote. Abraham ere God erne kenawaike abobetem, etepkap, God ere erne tame yenbo wom. ¹⁰Beke God ere Abraham erne tame yenbo wom? God eri wom somo kwun tuma, Abraham ere somo kwunem o beke kwun? Ere somo beke kwun, God ere etep wom. Abraham ere tame yenbo. Etep wom. ¹¹Yuri eme erne somo kwunem. Somo kwunem, tatame eme etep lan metem, kiyi Abraham ere God erne kenawaike abobetem, yuri ere somo kwunem. Etep tem, God ere etep wom. Abraham ne ane kenawaike abobe, etepkap an nene tame yenbo kir wobe. Etep wom. Eke Abraham ere God erne kenawaike abobe tatame etemri warege. Somo beke kwun tatame eme God erne kenawaike abobe, God ere emne tatame yenbo kir wobe. Etepkap tatame, Abraham ere etemri warege. ¹²Somo kwun tame eme God erne kenawaike kir abobe, Abraham ere etemri warege. Abraham ere somo beke kwun, ere God erne kenawaike abobetem wule tobobetemkap, eme etepke tobobetete. Eke Abraham ere etemri warege wuri.

**God erne kenawaike abobetem tatame, God
ere etemken tuma namderasem.**

¹³God ere Abraham erken tuma namden etep wom. An nene nereri yuriri yennanken emne nowsel nogwape newote nenbe. Etep wom, God ere beke abo, Abraham ere God eteri wule sebetem, ere etep wom. Berai. Ere lam, Abraham ere erne kenawaike abobetem, eke ere erne tame yenbo wom, ete tuma namderasem. ¹⁴Moses erne newom wule noub tobobe tatame eme nowsel nogwape pette, God erne kenawaike abobe tatame eme nowsel beke pauk pet. Etep tete, eme bepou me kenawaike pauk abobe, God eri namderasem tuma pauk bepou tete wom. ¹⁵Moses erne newom wule tobobe tatame eme wule tousibe. Wule tousibe tatame, God ere emne pap wayen awosein yaper nenbe. Eme God eter namderasem was beke kip pet. God ere Moses erne newom wule beke te, tatame eme wule yaper beke pauk nen.

¹⁶Nema God erne kenawaike abobe, etepkap God ere nemne noub eyarte. Ere Abraham eteri nan etemne womkap, ere nemne etep newote. Ere nemne bepou me newote nenbe. Nema God erne kenawaike abobe tatame, Moses eri wule sebe tatameken Juda berai tatameken nema Abraham eteri nan. Abraham ere God erne kenawaike abobetekap, nema kir etepke abobe, eke nema eteri nan, Abraham ere neremri warege. ¹⁷God eteri siglou etep basten. An wobe. Abraham, ne nowsel nogwape etemri tatame etemri warege tete. An etep tete. Etep basem. God ere labe, Abraham ere neremri warege. Abraham ere God erne kenawaike abobetem. God eter ere kiyi sam tatame emne wou sene newobe. Ere be was tete wobe, ete was ek tebe.

¹⁸Abraham ere yen berai, God ere erne warege tete wom tuma ere kenawaike som abobetem. Som abobetem, God eter wom tuma ere seken tem. Etepkap, Abraham ere nowsel nogwaperi tatame etemri warege tem. God eteri siglou etep wobe. Abraham, neri yennan eme nogwapewai tete. Etep wom tuma ere seken tem. ¹⁹Abraham ere God eter wom tuma kenawaike abobetem. Ere etep beke abo. An keryen tem, an sate nenbe. Ari sow nogwape (100). Ari ta Sera te game abe ta. Te yen mapeke se? Berai. Ere etepkap beke abo. Ere God eter wom tuma som abon etep kowum. ²⁰Ere pap pes beke te. Ere God eter wom tuma kenawaike som abobetem. Som abobetem, eri kenawaike abobetem wule ere eisau ten ere God eteri sig yenbo wobetem. ²¹Ere etep abobetem. God eri mure e eisauwai. Eter womkap, ere etep tete nenbe. Ere etepke abobetem. ²²Abraham ere God erne etep kenawaike abobetem, God ere erne etep wom. Abraham, neri nenbetem wule yaper an beke kip abo. Ne ari tame yenbo. Etep wom.

²³Ere tame yenbo. Etep wom tuma ere Abraham eterwoune beke abon bas ras. ²⁴⁻²⁵Ere neremne kir etep bas rasem. Neremri Aneyen Jisas ere

nerem nenbetem wule yaperke sam. Sam, God ere erne wou sene newom, ere sene wayen yim. Nema God erne kenawaike abobe, eke ere nemne etep wobe. Kem areri tatame yenbo. Etep wobe.

God ere nemne tatame yenbo wobe.

5 ¹Neremri Aneyen Jisas Kraiss ere nerem nenbetem wule yaper geruwum. Geruwum, God ere nemne etep wobe. Kem ari tatame yenbo. Nema etep kenawaike abobe, nema God eterken ei berai, nema eterken nowukap tetan. ²Nema Kraiss eterne kenawaike abobe, eke ere God eteri kobo labe wule nemne newom. Gwopte God ere nemne kobo lan noub nenbe. Yuri nema God eterken noubwai temente. Nema etepke abon, nema metekwasbe. ³Akeite wos kir nema metekwasbe. Be wos yaper nemne tete, nema pap yaper beke kip te. Nema metekwaste. Beke nema etep tebe? Nema metten, etepkap nemne tete, nema muresen noub som temente. ⁴Nema muresen noub tementek, God ere neremri sig yenbo wote. Ere neremri sig yenbo wotek, nema pap yenbo som tete. ⁵Nema pap yaper beke kip te. God ere Eteri Wou nemne newom, etepkap nema metten, God ere nemne kenake pap yewobe. Eke nema pap yaper beke kip te, nema God erne kenawaike som abobe.

⁶Kiyi nema mureken porereken beke te, nema God eteri peiktame temenem yabelke, Kraiss ere nemne kobo lan sam. Ere wule yaper nenbetem tatame emne lan ek sam. ⁷Tame eme tame yenbo erne kobo lan sate, ete yaku eisau. Kap tame eme tame yenbowai erne kobo lan sate. ⁸Metye. Nema wule yaper tobobetem, God erne magel taimenemke, God ere Kraiss erne won ere nemne kobo lan sam. Etepkap nema metten, God ere nemne pap kenake yewobe. ⁹Kraiss ere san eri nep yeirim, God ere nemne etep wobe. Kem ari tatame yenbo. Etepkap, nema metten, Jisas ere nemne kobo labe, God ere yaper nemne awosein beke kip nen. ¹⁰Kiyi nema God eterken peiktame temenem, God Eteri Yen ere nemne kobo lan samke, nema God eterken noub tetan. Kraiss ere san sene wayen temkap, eke nema kir sene wayen noub tete. ¹¹Etepwou berai. Aneyen Jisas Kraiss eterke nema God erne metekwasbe. Kraiss eterke nema God eterken noub tetan, eke nema metekwasten.

Adam eterke tame sabe wule tem, Jisas eterke tame noub som temente wule tem.

¹²Kiyi tame wuri, Adam, ere wule yaper tasem. Ere yaper nenem, ere sam. Etepkap, tatame sabe wule kir tem. Akei tatame eme yaper nenbe, eke akei eme sabe. ¹³Wule yaper kiyi temenem, Moses erne newom wule yuri temenem. Etepkap wule beke te, God ere tatame etem nenbe wule yaper beke pauk abo. ¹⁴Adam eter temenem yabel yin Moses eter temenem yabelke akei tatame eme sabetem. Kau eme Adam eteri nenem wule yaper beke nen. Beke nen, eme kir sam.

Adam ere wule wuri tasemkap, yuri tem tame, Jisas eter, ere akeite wule wuri tasem. ¹⁵Adam eteri tasem wule yaper ere kena. God eteri bepou me kobo labe wule ere kena. Adam eter nenem wule yaper etek tatame nogwape eme sabe. Sene God eri kobo labe wule ere Jisas Kraiss erne won yam, ere tatame nogwape emne sene petem. Etepkap, kobo labe wule ere tame sabe wule erne kenake teitkwunbe. ¹⁶Adam eteri wuleken God eteri wuleken epe kenakena. Tame wuri, Adam, ere wule yaper wuri nenem, ete wule yaperke ere maim sam. Sene tatame nogwape eme ek sabe. Sene Jisas Kraiss ere wule yenbo nenem, ere tatame nogwape etemri wule yaper peten septim, etepkap tatame nogwape eme som noub temenbe. ¹⁷Ye. Tame wuri ere wule yaper nenem, ere tatame sabe wule tasem. Akei tatame eme tame sabe wule eteri kulke tetan. Sene tame wuri, Jisas Kraiss, ere wule yenbo nenem. Nema erne kenawaike abobe, God ere nemne kobo labe. Nema be wos wuri beke nen, God ere nemne tatame yenbo wobe. Etepkap, nema Jisas Kraiss eteri mure peten wule yaper teitkwunbe. Sene nema wule yenbo som tobote nenbe.

¹⁸Etepkap, tame wuri, Adam, ere wule yaper nenem, God ere akei tatame emne pap wayen wule yaper awosein nenem. Sene tame wuri, Jisas Kraiss, ere wule yenbo nenem, God ere tatame emne akei kobo lan emne tatame yenbo wom, eme yenbosubu temente nenbe. ¹⁹Adam ere God eri tuma naswoyim, tatame nogwape eme tatame yaper tem. Jisas Kraiss ere God eteri tuma noub meten tobom, tatame nogwape eme God eteri tatame yenbo tebe.

²⁰God ere Moses erne newom wule tatame eme tobom, eme wule yaper nogwape som nenbetem. Nogwape som nenbetem, sene God ere emne kobo som labetem. ²¹Etepkap wule yaper ere tatame emne keresukbetem, eme me sabetem. Sene God eri kobo labe wule ere nemne keresukbe. Nemne keresukbe, nema tatame yenbo tetan. Nemri Aneyen Jisas Kraiss eterke nema som noub temente.

Nema Kraiss eterken sam.

6 ¹Etep tetan, nema mapeke wote? Nema wos yaper som nenbetete, God ere nemne kobo som labetete, o? ²⁻³Beraiwai. Nema etepkap mane wote. Kap, kem beke met? Eme nemne Kraiss Jisas eterke baptais ok wiruwum, nema eterken belandeten. Eme Jisas erne pen sam, nema eterken belandeten. Belandeten, neremri selpap yaper eterken kir sam. Nema Jisas eterken belandeten, mapeke nema wule yaper sene kip nen? ⁴Eme nemne baptais ok wiruwum, nema Jisas eterken san sele meike rasem. Etep tem, Apei God eteri mure eisauke Jisas ere sele mei mesginin sene wayen yimkap, God eteri murek nema sene wayen wule yenbo noub toboten.

Nema Kraiss eterke nema noub yenbok temente.

⁵Nema Jisas eterken temenem, Jisas ere sam, nema eterken sam. Ere sam, God ere erne wou sene newon ere sene wayen yim. Nerem kir sene

wayen yite. God ere nemne wou sene newote, nema kir sene wayen yite. ⁶Nema metten. Eme Jisas erne mek kwuran kwanen sam, neremri selpap yaper eme kir kwanen sam. Neremri selpap yaper kupa tem. Kupa tem, nema wule yaper sene mane nente. ⁷Etepkap, nema sa tamekap. Sam tame eme wule yaper beke kip nen.

⁸Nema Jisas eterken sam. Ere sam, ere wou sene peten sele mei mesginin wayen yim. Gwotepte ere yenbo tetan. Etep tetan, nema som etep abobe. Nema eterken yenbo temente. ⁹Metye. Nema metten. Jisas Kraiss ere sam, God ere erne wou sene newom. Wou sene newom, Jisas ere sene beke sa. Tame sabe wule e Jisas erne beke teitkwun. ¹⁰Ere neremri nenbetem wule yaperke ere tewo wurik sam. Ere sene beke kip sa. Ere sam, sene ere wou peten ere God eterken som noub tetan. ¹¹Kem etepke kir abote. Kerem kir, kem etepke sam. Kem wule yaper sene mane nente. Sene kem neremri Aneyen Jisas Kraiss eterken tetan. Tetan, kem God eter wobekap etepwou tobote abobe.

¹²Yaper tebe wule kemne mane teitkwunte. Kem kemri kiyiri selpap yaper mane tobote. ¹³Kem sam tame sene wayen yim tamekap, etepkap, wule yaper kemne mane keresukte. Keremri letken tewoken leken elemoiken eme wule yaper mane nente. Keremri wusomken selpapken kem God eterwoune newote. Etep tete, kemri letewo, le, elemoi eme God eteri wule yenbo tobote. ¹⁴Kem Moses erne newom wule eteri kulke beke kip te. Kem God eter kobo labe wule eteri kulke tetan. Etepkap, wule yaper ere kemne beke kip keresuk.

Nema wule yenbo yaku kerebe tame.

¹⁵Etep tete, nema beke nente? Nema Moses erne newom wule eri kulke nema beke te, nema God eteri kobo labe wulek tetan, eke nema wule yaper sene nente o? Beraiwai. Nema wule yaper sene mane nente ¹⁶Kem metten. Kem eike tame erne Kristen lakerebe tame wote, kem eteri kulke temente, eri yaku ek kerebetete. Kem eikene keryen wote? Kem Satan erne etep wote, o kem God erne etep wote? Tame eme Satan erne keryen wote, eme Satan eteri wule yaper nenen yin sate nenbe. Tame eme God erne keryen wote, eme God eteri wule yenbo nenen yin God ere emne taken tameken yenbo wote. ¹⁷Sekenwai. Kiyi kem yaper nenbetem wulek temenem. Sene eme kemne God eteri tuma wusowum, kem God eteri tuma noub meten tobobe. Etepkap an God erne pir wobe. ¹⁸Kiyi wule yaper kemne peikkeremenem. Kem yaper nenbetem wule eteri kulke temenem, sene God ere kemne peikkeremenem wule yaper ogwo rasem. Kem wule yenbo eteri kulke tetan. ¹⁹Kem ete tuma noub beke met, etepkap an gwote more tamek wo tumakap kemne wusoube. Kiyi kem wule yaper eteri kulke wurin temenem, kem wule yaper nenbetem. Sene kem wule yenbo eteri kulke wurin temente. Kem etep tete, kem tatame yenbosubuwai tete.

²⁰Kiyi kem wule yaper eteri kulke temenem, kem God eteri wule yenbo beke nen. ²¹Kem kiyi nenbetem wule yaper sene abobe, kem sebera yabe. Kiyi kem ete wule yaper nenbetem, kem be wos yenbo petbetem? Berai. Kem beke pet. Kem metten, wule yaper nenbe tame eme sabe, eme yaper som temente. ²²Kiyi wule yaper kemne peikmenem, kem wule yaper eteri kulke temenem, sene God ere kemne ogwo rasem, kem God eteri kulke tetan. Etep tetan, God ere kemne wos yenbo newote nenbe. Wos yenbo newote kelu gwopkap. Kem God eteri wule yenbo noub tobote nenbe, kem som noub temente nenbe. ²³Wule yaper nenbe tatame emri tokwo etepkap. Eme me san yaper som temente nenbe. God erne kenawaike abobe tatame God ere emne wos yenbo bepou me newobe. Ete wos e gwopkap. Eme neremri Aneyen Jisas Kraiss eterken tetan, eme som noub temente nenbe.

Gwopte nema selpap yenbok yaku kerebe.

7 ¹Kristen geisimase, Moses erne newom wule kem noub metten. Tatame eme tetan, eme wule eteri kulke tetan. Tatame eme sate, eme wule eteri kulke sene beke kip te. Kem etep metten. ²Nemri wule etep wobe. Ta te tame yite, te eterken temente, woreyuwu eterken me pe sate. Tame eter satek, ta te akeite tame ek sene yite. ³Ta teri tame ere tetan, ere beke sa, te akeite tame sene yitek, eme tene etep wote. Ete ta te yaper. Te sir yibe ta. Etep wote. Teri tame satek, te akeite tame sene yite, e tuma berai. Te wule beke tousi.

⁴Ari geisimase, kem etepkapke tebe. Kem Kraiss eterken, kem eteri wusomkap. Kraiss ere sam, kem eterken sam. Samke, nema Moses erne newom wule eteri kulke sene beke te. God ere Jisas erne wou sene newom, ere sene wayen yim, ta eme tame yibekap, kem Jisas eterne yim, kem eteri. Sene kem God eteri wule eteri kulke tetan, kem eteri yakuwou kerebet. ⁵Kiyi nema selpap yaper temenem, nema Moses erne newom wule abon nema wule yaper kir abobetem. Etep abobetem, nema wule yaper nenen yin ek sabe. ⁶Kiyi nema Moses erne newom wule eteri kulke temenem, ete wule ere nemne peikmenem. Sene nema Jisas eterken sam, Moses erne newom wule ere nemne sene beke kip keresuk. Sene beke kip keresuk, nema God eteri yaku eisau kerebe. Kiyi kerebetemkap berai. Kiyi nema God eteri yaku kerem, nema yaku eisau keren Juda etem bas rasem wule semenem. Sene God Eteri Wou ere neremri selpap agerke tetan, nema God eteri yaku noub kerebe.

Wule yaper ere nemne yaper nenbetem.

⁷An etep woye, nema mapeke kip wo? Moses erne newom wule ete wule e yaper o berai? E wule yaper berai. Ete wule beke pauk te, an wule yaper nente, an etep mapeke kip met? Moses erne newom wule nemne

etep wobe. Kem ete tameri vos mane malte. Etep wobe. Ete tuma an beke met, an malbe wule beke pauk met. An ete tuma beke met, an yaper nenbe, an etep beke pauk met. ⁸Moses erne newom wule etep wobe. Kem vos mane malte. An etep metem, yaper tebe wule ane seilabetem. Seilabetem, an wule yaper nenbetem, an be vos be vos malbetem. Metye. Moses erne newom wule beke te, tatame eme wule yaper beke pauk nen. ⁹Kiyi an Moses erne newom wule beke met, an yaper nenbetem, an pap yenbo temenem. Etep tem, an etep abobetem. An yaper beke nen. Sene an ete wule noub metem, an ek abom. An wule tousibe tame. An yaper nenbe tame. An san yaper som temente nenbe. An etep abom. ¹⁰Tatame eme Moses erne newom wule noub tobote, eme yenbok temente. Aren an etep beke te. Ete wule an nenlawoyim, eke an sate nenbe. ¹¹Yaper tebe wule ere ane tuma yikwokwon etep wobetem. Moses erne newom wule ne kuyese tobote. Etep wom, an ete wule nenlawoyim. Nenlawoyim, an sate nenbe. ¹²Etepkap, God ere Moses erne newom wule ete wule yenbowai. Ete wule ere nemne wobe tuma e tuma yenbowai, tuma yaper berai.

¹³An mapeke kip wo? An sate, God ere Moses erne newom wule yenbo ere ane pen sate o? Berai. An wule yaper nenbe, eke an sate. An wule yenboken yaperken kir noub metmenem. An wule yaper nenbetem, an sate. Nema wule yenbo metten, nema sene metten, yaper nenbe wule ete wule yaperwai.

Wule yaper ere tatame etemri selpapke peikkereten.

¹⁴God ere Moses erne newom wule e God eter wom wule. Ete wule yenbo. Aren an tame yenbo berai. An more tame. Wule yaper ere ane keresukten, an ete wule yaper nenbe tame. ¹⁵Beke an wule yaper nenbe? An beke met. An wule yenbo nente abobe, an beke nen. An wule yaper nenbe. Aren nenbekap an mo wobe. Mo wobe, an wule yaper som nenbe. ¹⁶Aren mo wobe wule yaper an etep nenbe. Etep nenbe, God ere Moses erne newom wule ere etepke wobe. Ne wule yaper nenbe. Etep wobe, aren an kir wobe. God ere Moses erne newom wule ere noub wobe. ¹⁷Aren, an wule yaper beke nen. Wule yaper ere ane keresukten, etepkap an wule yaper ek nenbe. ¹⁸An wule yenbo mapeke kip nen? Ari wusomken selpapken yaper. An wule yenbo tobote abobe, an nenlawoibe. ¹⁹An wule yenbo nente abobe, an etep beke nen. An wule yaper beke nente abo, an ete wule yaper ek nenbe. ²⁰Aren mo wobe wule an etep nenbe. Aren, an ete wule yaper beke nen. Wule yaper ere ane keresukten, an wule yaper som nenbe.

²¹Aren nenbe wule ere gwopkap. An wule yenbo nente abobe, an wule yaperwou nenbe. ²²Metye. Ari selpapke an God eteri wule metekwasbe. ²³Ari selpap an wule yenbo nente abobe. Sene ari wusom an wule yaper

nenbe. Etepkap wule yaper ere ane peikkereten, an wule yaper etep nenbe. ²⁴⁻²⁵Aren nenbe wule ere gwopkap. Ari selpap an God eteri wule tobote abobe. Ari wusom an wule yaper nenbe. Oiya. An pap yaperwai teye. An wule yaper som nente, an me sate. Eike mureken tame ere ane kobo late? Apei God, sen. Neremri Aneyen Jisas Kraiss eter, ere ane kobo late nenbe.

**Jisas ere neremri nenbetem wule yaper peten
sepitim, ere God Eteri Wou nemne newom.**

8 ¹Etep tem, nema Jisas Kraiss eterken belandeten tatame, God ere nemne tuma beke kip namde, wule yaper awosein beke kip nen. ²God Eteri Wouri wule gwopkap. Kiyi wule yaper ere nemne peikkeremenem, nema pauk san yaper som temente wom. Sene God Eteri Wou ere nemne som temente selpap newom, nema Jisas Kraiss eterken belandeten. Etep tem, nema Jisas eterken belandeten, wule yaper ere nemne sene kelu beke kip tuk, nema beke kip sa, yaper som beke kip te. Beraiwai. Nema noub som temente nenbe. ³God ere Moses erne newom wule nema nenlawoyim. Etepkap, God ere nemne tatame yenbo beke wo. Etep temenem, sene God ere nemne akeite wule wuri nenem. Ere Eteri Yen wurisubu erne won yam. Yam, ere nerem tatame yaper neremri wusomkapke tem. Tem, ere neremri nenbetem wule yaper peten sepitim. Etepkap, God ere wule yaper teitkwunen ere nemne tatame yenbo wom. ⁴Etep tem, sene God Eteri Wou eter wobekap nema nente, nema selpap yaper sene beke kip nen. Etepkap tete, nema God eteri wule noub tobobetete.

⁵Tatame eme etemri kiyiri selpap abon wule yaper nenbe, eme etemri abobekapwou abobe. Tatame eme God Eteri Wouke wobe tuma noub meten nenbe, eme selpap yenbo abobe, eme God Eri Wou ere abobekapwou abobe. ⁶God Eteri Wou ere wobe tuma metbe tatame eme pap yenbo meten noub som temente nenbe. Etemri kiyiri selpap yaper nenbe tatame eme san yaper som temente nenbe. ⁷Etemri kiyiri selpap yaper tebe tatame eme God eteri peiktame. Eme God eteri wule yenbo beke nen. Eme nenlawoibe. ⁸Tatame eme etemri kiyiri selpap yaper som nenbe, eme God eter wobekap nenlawoibe.

⁹Kerem, kem etep beke nen. God Eteri Wou ere kemne guleleten, kem eteri kulke tetan. Kiyiri selpap yaper kem beke nen. Metye. God Eteri Wou beke gulele tatame eme Kraiss eteri tatame berai. ¹⁰Kiyi kem wule yaper nenbetem, kemri wusom sate nenbe. E tuma seken. Kem Jisas Kraiss eterken belandeten, kemri wou beke kip sa. God ere kemne tatame yenbo wom, eke kemri wou noub som temente. ¹¹Kiyi Jisas ere sam, God Eteri Wou ere erne wou sene newom, keremne kir ere wou sene newote. Ere

kemne wusom yenbo sene newote. Keremne guleleten Wou ere etep tete nenbe.

God Eteri Wou ere nemne guleletek, nema God eteri yen tete.

¹²Ari geisimase, nema yaku tetan. Nema God Eteri Wou eteri wobe tuma etepwou nente. Keremri kiyiri selpap yaper kem mane nente. ¹³Kem selpap yaper abon nente, kem sate, kem yaper som temente. Kem God Eteri Wou eteri mure peten selpap yaper ragerte, kem noub som temente.

¹⁴God Eteri Wou eri tuma meten tobobe tatame etem eme God eteri yen. ¹⁵God ere Eri Wou nemne newom, be wos akbe wule ere nemne sene beke kip te, nema sene beke kip ak. God ere Eteri Wou nemne newom, nema God eteri yen. Nema God erne etep wobe. Apei, areri Apei. Etep wobe. ¹⁶Nemri selpap etep wobe. Kem God eteri yen. God Eteri Wou ere nemne etep kir wobe. ¹⁷Nema God eteri yen, etepkap God ere nemne noub nente. Ere Krai eterne newom wos nema kir pette. Krai eter metbetem muskap nema kir mette, etepkap eter petem wos yenbowai nema kir pette.

Yuri nema Heven komke noub temente.

¹⁸An etep abobe. Gwopte wos yaper eme nemne tebe, nema me megelbe. Etep tetan, nema mane ep abo ep abote, e eisau wos. Yuri God ere nemne noubwai nente. E eisau wos. ¹⁹Yuri God ere eteri yen akei eme genik tete nenbe. God ere akei seikim wos eme etek tete yabel kenake abon kouten. ²⁰Gwopte God eri seikim wos akei eme san kupa tebe. Etemri selpapke eme kupa beke te. God eter etep wom. Aren seikim wos eme kupa tete, yuri an emne sene noub nente. Etep wom. ²¹Gwopte sabe wule et emne keresukten. God ere eteri yen nemne som temente wusom newobekap, yuri ere eteri seikim wos emne kir newote. Newote, ere eteri yen nemne noub nente nenbekap, ere eter seikim wos akei emne etep kir nente nenbe. ²²Nema metten, God eter kiyi seikin temenem wos, gwopte tetan wos kir eme mus meten megelbe. Ta yen warwite metbe muskap eme etep metbe. ²³Etemwou berai. Nema kir megelbe. God Eteri Wou kiyi newom mure nema petem. Petem, nema me taskwuren kouten. Yuri nema God eteri yen seken ten wusom yenbo pette, nema eke kouten. ²⁴Nema God erne kenawaike abom, eke ere nemne sene petem. Le beke la wos nema kenawaike abobe. Wos petem tame ere e wos pette kenawaike beke kip abo. ²⁵Nema lek beke la wos wuri pette som abote, nema noub koute.

²⁶God Eteri Wou ere nemne mureken berai tame nemne gwopke kobo labe. Nema pap yaper ten megelbe, nema God erken namdelawoibe. Etepkap, God Eteri Wou ere nemne kobo labe, ere nemne noub abon God

erken noub namdebe. ²⁷God ere tatame etemri selpap akei labe, etepkap ere Eteri Wou eter wolabe tuma ere noub metbe. God Eteri Wou ere God eteri selpapkap wolabe. Ere God eteri tatame emne abon God erne ek wolabetbe. Etep tebe, God ere eteri tuma noub metbe.

²⁸Nema metten, God eterne kenawaike abobe tatame emne God ere kwokwos kwokwos emne noub nenbe. Be wos yenbo o be wos yaper emne tete, God ere emne ete woske yenbowou nenbe. God eter kiyi womkap ere emne wopetem, ere emne etep nenbe. ²⁹Kiyisape God ere tatame emne wom, ere emne etep wom. Kem Ari Yen Jisas Krai eterkap tete. Etep wom, Jisas ere etemri Aneyen tem. Ere etemri lake. Kristen tame nogwape eme eteri mase. ³⁰God eri kenem tatame ere emne wopetem. Wopetem, ere emne eteri tatame yenbo wom. Emne tatame yenbo wom, ere emne etep wom. Kem arenken noub temente. Etep wom.

Be wos wuri God erne beke kip wotake.

³¹God ere nemne etep nenbe, sene nema beke kip wo? God ere nemne kobo labe, akeite tame eme nemne mapeke teitkwunte? ³²Metye. God ere Eteri Yen wurisubuwai erne beke wotake, ere erne won yan nemne kobo lan sam. God ere Eteri Yen nemne newom, etepkap ere nemne wos nogwape newote nenbe.

³³God ere nemne kenem, ere nemne tatame yenbo wom. Etepkap, eike nemne tuma beke kip namde? Berai. God eter ere nemne tuma beke kip namde. ³⁴Eme nemne tuma mapeke namdete? Jisas Krai ere neremri wule yaperke sam, ere wou sene peten sene wayen yim. Wayen yim, God ere erne wolbaye yenbo newom, epe wurisubuk siten. Wurisubuk siten, Jisas ere God erne tewok tewok wolabe, God ere nemne kobo late.

³⁵Metye. Krai ere nemne pap som yewobe. Nema pap yaper tete, o mus eisau mette, o tame nemne yaper nente, o nema nakwoimeig site, o wos eiksen site, o nema yaper tete, o nema sate, nema Krai eterken som temente nenbe. ³⁶Metye. Nema sa mane akte. God eteri siglou etep wobe.

Nema God eterne kenawaike abobe tatame, etepkap akeite tame eme nemne kwokwos kwokwos pen sate wobe. Eme abobe, nema sipsipkap, etepkap eme nemne pen sate wobe.

God eteri siglou etep wobe.

³⁷Tatame eme nemne etep nenbe, nema beke kip abo. Jisas Krai ere nemne pap yewoten, eke be wos be wos nemne tete, eterke nema ete wos akei teitkwunte nenbe. ³⁸An sekenke wobe. Jisas ere nemne pap som yewobe. Nema temente o nema sate, ere nemne pap som yewobe. Be wos wuri erne beke kip wotake. God eteri komri tame, o sikilewas, nowselri gabo keryen, o gwopete tetan wos, o yuri temente wos, o mureken wos eme erne mapeke wotakete? ³⁹Itiyik tetan wos, o sel kik tetan wos, o boulke tetan wos, o akeite be wos be wos eme Jisas erne beke kip

wotake. God ere neremri Aneyen Jisas Kraiss eterke nemne pap som yewobetebe.

Pol ere Israel tatame emne pap yaper metem.

9 ¹⁻³ An pap yaperwai teye. Israelri tatame eme Kraiss erne beke abo. Etepkap, God ere emne tuma namdete, eme san yaper tete wom. Kwokwos kwokwos an etep abon pap yapersubu metbe. Ari woye tuma e sekenwai. An Kraiss eterken tetan, an tuma beke yikwokwo. God Eteri Wou ere areri selpapke tetan, eter ere kir wobe, an beke yikwokwo. Kelu temente, aren an ari Juda geisimase etemri emi peten God ere ane tuma namdete, Kraiss ere ane won keroukte. Etep tetek, eme Kraiss erne ek kenawaike abote, an etepke abobe. Eme ari lakemase, nema wurisubu nep. ⁴ Eme Israelri tatame. God ere emne kenem, ere emne yen wobe. God ere etemken teten. Ere emne yenbo nente wom, ere eteri wule emne newom. Ere emne eteri ake eisauke kerebe sukye worabe wule emne newom. God ere etemken namdem tuma ere etep nenbe. ⁵ Etemri yeiwarege eme God erne kenawaike abobetem tatame. Etep tebe, eme Kraiss erne beke abo, Kraiss eter kir, ere etemri wuri. Eteri nawo te erne warwiyim, ere Israel tame tem. Tatame akei eme eteri kulke tetan. Ere God. Nema eri sig yenbo eisau som wobetete. E seken.

God ere Israel tatame emne nenemkap, Pol ere etep wusowum.

⁶ Kiyi God ere Israel tatame emne etep wom. An kemne kenem, kemri yennan eme ari tatame. Etep wom. Gwopte nema labe, Israel tatame akei eme God eteri tatame beke te. Nema mapeke wote? God eteri womkap ere beke nen. Beraiwai. Nema etep beke kip wo. Nema wobe. Israelri yennan akei eme God eteri tatame seken berai. ⁷ Abraham eteri yennan eme kir. Kau eme God eteri yen seken, kau eme eteri yen seken berai. Kiyi God ere Abraham erne etep wom. Nereri yen Aisak eteri yennan, etemwou eme areri yen. Neri akeite yen eri yen eme areri yen berai. Etep wom. ⁸ Tuma somo gwo. Nawo etem yen warwibekap, ete yen eme God eteri tatame berai. God eter namderasem yen etemwou eme God eteri yen. ⁹ Aisak ere God eteri tame, ere gwopke tem. Kiyi God ere Abraham erne etep wom. Nabe wuri tete, an sene yate. An kepne Sera teken kepne yen wuri newote, te yen warwite. Etep wom, nabe wuri tem, Sera te Aisak erne warwiyim, ere God eteri tame tem.

¹⁰ Etepwou berai. Yuri nemri warege, Aisak, ere Rebeka tene panem, te taureyen pes sem. ¹¹⁻¹³ Te yen pes mak semenem, epe wos yaperken o wos yenboken mak nenmenem, God ere tene etep wom. Lake ere mase eri yaku kere tame tete. Etep wom. God eteri tuma etep bas rasem. Jekop eterne an pap yewom. Iso erne an pap beke yewo. Etep bas rasem. God ere eteri porerek tobobe. Ere wote, tatame eme eteri tatame tete. Ere beke wo, eme

eteri tatame beke kip te. Tatame eme yenbo nentek, eme God eteri tatame beke kip te. Berai. God ere emne wopette, eme eteri tatame tete.

¹⁴God ere etep tem, nema mapeke wote? God eteri nenemkap e yaper? Beraiwai. ¹⁵God ere Moses erne etep wom.

An tatame etemne pap yewote wote, an emne pap yewote. An tatame emne kobo late wote, an emne kobo late.

Etep wom.

¹⁶An kemne wobe. Tatame eme wote, o eme yaku eisau kerete, eme God eteri tatame beke te. Berai. E God eteri vos. Ere tatame emne pap yewote, eme eteri tatame tete. ¹⁷God eri siglou etep wobe. God ere Fero erne etep wom. An wom, ne Isip nowselri apeilake eisau tem. An wom, ne ari peiktame tem, an nene teitkwunem. Teitkwunem, tatame nogwape eme ari mure eisau lan eme ari sig kom komke wusowum. Etep wom.

¹⁸Etep tem, nema metten, God ere tatame emne pap yewote wote, eter emne pap yewote. Ere tatame emne selpap yaper newon eri tuma beke kip met wote, ere etep nenbe.

God eter tebekap.

¹⁹Kap keremri wuri ere ane etep wolate? Tame eme God eter womkap etepwou tobobe, God ere emne tuma mapeke namdete? Ere Keryen God, nema erne mapeke naswoite? Kap etep wolate? ²⁰Kem Keryen God erne etepkap mane wolate. Kem more tame. Mapeke kem erne tuma wuswus petbe? Tame ere ou rasbe, ete ou ere ou rasbe tame erne etep beke kip wola. Mapeke ne ane gwotepkap rasye? Berai. Ere etep beke kip wola. ²¹Ou rasbe tame ere eri porerek ou rasbe. Ere ou sel peten ou pes raste, ou wuri ere kobor ou raste, wuri ere nogwotena ou raste. Ou rasbe tame eteri vos.

²²God ere ou rasbe tamekap. Eteri pap wayebe wuleken eteri mure eisauken ere tatame emne peterate abom. Ere etep beke nen. Ere yuri yaper tete nenbe tatame emne pap yewon epi beke kip pe. ²³Etep tebe, ere tatame emne eteri noube nenbe wule nogwape emne kir peterate abobe. Etepkap eri kiya wom tatame, eri pap yewote wom tatame eteri vos yenbo pette wom tatame, ere emne noubwai nenbe. ²⁴Nerem, nema ete tatame. Ere nemne wopeten noube nente wom. Ere Juda tatame kau etemnewou beke wopet. Berai. Ere Juda berai tatame kau emne kir wopetem.

²⁵Kiyisape God ere Hosea erne womke, Hosea ere etep bas rasem.

Tatame eme areri tatame beke te, sene an emne etep wote. Kem areri tatame. Etep wote. Tatame an emne pap beke yewo tatame, sene an emne etep wote. Kem areri selpapri tatame. Etep wote.

²⁶Ete komke temenem tatame eme etep metem. Kem areri tatame berai. Ete komke sene eme etep mette. Kem som temenbe Keryen God eteri yen seken. Etep mette.

²⁷Kiyi God eteri tuma wusoubetem tame, Aisaia, ere Israel tatame emne abon etep wom.

Israel tatame eme nogwapewai tete. Peikke tetan apusenkap eme nogwapewai etepke tete. Etep tete, God ere Israel tatame nogwape emne sene beke peten noub nen.

²⁸Ye. God ere nowselri tatame nogwape emne tuma kiyi namdemkap, ere emne agetage pen saiwote.

²⁹Aisaia ere yurik tete wos etek kiyi etep bas rasem.

Mureken Keryen God ere nemne pap beke yewo, neremri yennan kau eme pauk beke te. Kiyi God ere Sodom komri tatameken Gomora komri tatameken emne akei pen saiwom. Ere nemne pap beke yewo, nema etemne temkap pauk tete wom.

Etep bas rasem.

**Israelri tatame eme kenawaike beke abo, God
ere emne tatame yenbo beke wo.**

³⁰Nema etep meteye, nema mapeke wote? Nema etep wobe. Israel berai tatame kiyi eme God eteri tatame tete beke abo, eme God eri wule beke tobo. Sene eme Jisas Kraiss erne kenawaike abobe, God ere emne etep wobe. Kem areri tatame yenbo tem. Etep wobe. ³¹Israel tatame eme God eteri wule tobon eteri tatame ek tete abon eme God eteri wule nenlawoyim. Nenlawoyim, eme eteri tatame beke te. ³²Mapeke temke, eme God eteri tatame beke te? Eme etemri murek sin God eteri wule yenbo nente won nenlawoyim. Jisas ere emne kobo late yam, eme erne som beke abo. Eme keluwouke yibe tamekap eme tewo papek tesburen warbe. ³³God eteri siglou etep bas rasten.

Ek la. An tewo tesburbe pape wuri Saion komke rasbe. Juda eme yan ete papek emne tewo tesburen, selke warte nenbe. Tatame eme ete pape erne som abote, eme beke kip waren, sebera beke kip ya.

Etep wobe.

Israelri tatame eme God eteri wule beke met.

10 ¹Ari mase, God ere Israel tatame emne sene pette, an etep kenake abobe. Etepkap an God erne worwor etep wolabe. ²Aren an kemne sekenke wobe, Israel tatame eme God eteri wule tobote kenake abobe. Tobote abobe, eme kuyese beke tobo. Eme God erne noub beke met, eteke eme kuyese beke tobo. ³God ere tatame emne sene peten yenbo tebekap eme me eiksebe. Eiksen, eme etep wobe. Neremri murek nema God ere Moses erne newom wule noub tobobe, epkap nema tatame yenbo tetan. Etep wobe, eme God eteri kulke beke te. Etepkap ere emne tatame yenbo beke wo. ⁴Kraiss eterke God ere Moses erne newom wule

ere omom. Omomke, tatame eme Kraiss erne som abobetete, God ere emne etep wote. Kem ari tatame yenbo. Etep wote.

⁵Moses ere kiya basem siglou etep wom. God ere tatame emne tame yenbo wote wule ere gwopkap. God ere ane newom wule tatame eme noubwai tobote, wule yaper wuri beke kip nen, eme noub som temente. Moses ere etep wom. ⁶⁻⁷Som abobe wule etep wobe. Kem selpapke mane etep abote. Eike Hevenke yawon Kraiss erne panen yeirte? Kem mane etep abote. Eike gabo komke yin Kraiss erne panen yate? Eike nemne God eteri tuma wusoute? Kenawaike abobe wule etep beke wo. ⁸Kenawaike abobe wule etep wobe. God eteri tuma kemne mekinke yan tetan, ere keremri selpapke tetan. Ete tuma ere keremri elemoike tetan, keremri porerek tetan. Etep wobe. E Jisas eterne kenawaike abobe tuma nema kemne wusoube. ⁹Meteye. Kem keremri elemoike etep wote. Jisas ere Aneyen. Etep won kem keremri porerek kenawaike etep abote. Jisas ere sam, God ere erne wou sene newom, ere sele meike sene wayen yim. Kem etep won etep abote, God ere kemne peten eteri komke panen yite, kem noub temente nenbe. ¹⁰Tatame eme etemri selpapke kenawaike abobe, ete tatame emne God ere etep wobe. Kem areri tatame yenbo. Etep wobe. Tatame eme etep wobe. Jisas ere Aneyen. Etep wobe, God ere ete tatame emne peten eteri komke panen yite, eme noub temente nenbe.

¹¹God eteri siglou etep wobe. Tatame eme Jisas erne kenawaike abobe, eme sebera beke kip ya. Etep wom. ¹²Juda tatameken Juda berai tatameken eme sebera beke ya, pap yaper beke te. Jisas ere Juda etemri Aneyen, ere Juda berai tatame etemri Aneyenken kir. Ere tatame nogwape etemri Aneyen. Eike erne wolate, ere emne noubwai nente. ¹³God eri siglou etep wobe. Tatame eme Aneyen Jisas erne etep wote. Aneyen, ne ane kobo late. Etep wobe tatame, God ere emne peten, eme noub temente nenbe. Etep wom.

¹⁴An kemne wolabe. Jisas erne kenawaike beke abo tatame eme erne mapeke wolate, ere emne kobo late? Eme God eteri tuma beke met, eme erne kenawaike mapeke abote? Tatame eme God eteri tuma beke wusou, akeite tatame eme mapeke mette? ¹⁵God eri tuma wusou tame emne beke won yi, eme mapeke yin wusoute? God eteri siglou etep wobe. God eri tuma yenbo wusoube tatame eme yan tuma wusoute, e yenbosubuwai. Etep wobe.

Israel eme God eteri tuma yenbo meten abolawoyim.

¹⁶Tatame akei eme God eteri Tuma Yenbo wanwouke metem, Aisaia eter, ere etep abon etep wom. Aneyen, nema wusoubetem tuma, tame eme ete tuma kenawaike beke abo. Etep wom. ¹⁷Etepkap, tame eme Kraiss eter nenbetemkap wusoube, tatame eme ek meten Kraiss erne kenawaike abobe.

¹⁸An wolabe. Tatame eme God eteri tuma metem, o eme beke met? Ye, eme metem. God eteri siglou etep wobe.

God eteri tuma wusoube tame eme kom komke yin wusoubetem, eme gene komri tatame emne God eteri tuma wusoubetem. Etep wom. ¹⁹An sene wolabe. Kap Israel tatame eme God eteri tuma kuyese metem o? Ye, eme metem. Moses ere emne kiyi etep wom.

God ere etep wom. Akeite nowselri tatame eme eteri tatame tete nenbe. Kem Israel, kem etep late, kem selpap yaper tete. Pororeken berai tatame an emne noub eyarte nenbe. Kem etep late, kem pap wayete nenbe.

Etep wom. ²⁰Yuri Aisaia ere muresen etep wom.

God ere wom. Ane beke la tatame eme ane lam. Arene beke wosop tatame an emne etep wom. An gwo genik tetan.

Etep wom. ²¹Sene God ere Israel tatame emne etep wobe.

Wan gwolebe tatame, tuma naswoibe tatame, kwokwos kwokwos an emne let tayen pap yewote wobe.

Aisaia ere etep bas rasem.

Israel tatame kau God ere emne pap yewom.

11 ¹An kemne wolabe. God ere eteri Israel tatame emne mesginin magel tayem o? Beraiwai. Ere etep beke nen. Aren kir, an Israel tame. Abraham ere areri warege. An Benjamin eteri nan. ²God ere Israel tame emne kiyi kenem. Ere emne beke mesginin, magel tai. Elaija eterne wom tuma, God eteri siglouke basem tuma, kem metem. Eteri tuma etep wobe. Kiyi Israel tatame eme wule yaper kenake nenbetem, Elaija ere God erne etep wom. Aneyen, ne Israel tatame emne wule yaper awosein nente. ³Eme neri tuma wusou tame emne pen sabetem. Eme nene kwar pebe tiy berayewobetem. Arenwou an nene abobe. Eke eme arene pen sate kelu sopbe. Etep wom. ⁴God ere Elaija erne awosein etep wom. An wobe. Nerenwou berai. Tatame nogwape, (700), eme areri tatame, eme ane som abobe. Eme Bal memake erne sukye beke wora. Etep wom.

⁵Gwotepte etepkap som tetan. Tatame kau God ere emne pap yewon emne kenem, eme erne som abobe. ⁶God ere emne pap yewom, eme eteri tatame tem. Ere etem nenbetemkap beke abo. Ere etem nenbetemkap pauk abote wom, ere emne pap beke pauk yewo.

⁷Etepkap tebe, nema mapeke wote? Israel tatame nogwape eme God eteri tatame tete nenlawoyim. Eme wan gwole tem. God eri kenem tatame eme nogwape berai, etemwou eme eteri tatame tem. ⁸God eri siglou etep wobe.

God ere womke, Israel tatame nogwape eme eiksem. God ere emne ragerem, eme noub beke la, eme God eteri tuma beke met. Gwopte eme etepkap som tetan.

Etep wobe. ⁹Keryen Devit ere kir etep wom.

God, ne Israel emne etep nente. Eme sin a eisau abetete, etemri peiktame eme yan emne peyewon sate. Etepkap eme selke warte. Etepkap ne emne yaper awosein nente.

¹⁰ Ne emne wote, eme le si tame tete, eme beke kip la. Ne emne lum ya wos magelke raste, eme maremare yite, etepke som temente. Etep wom.

God ere Juda berai tatame emne peten, eme eteri tatame tem.

¹¹ An kemne wolabe. Israel eme tewo tesburen selke warem. Kem mapeke abobe? God ere emne magel som taibetete o? Beraiwai. Ere emne magel som beke kip tai. Israel eme God erne som beke abo, God ere Juda berai tatame emne peten, eme eteri tatame tebe. Tebe, Israel eme etep lan pap yaper ten etep wote. Juda berai tatame eme neremri wos yenbo petem. Etep wote. ¹² Israel eme God erne kenawaike beke abo, erne magel tayem, etepkap God ere akeite tatame emne peten noub eyarbe. Ye, e yenbo. Kem ek met. Yuri Israel etem kir eme Jisas erne kenawaike abote. Etep tete, God ere tatame nogwape emne noubwai eyarte nenbe. E yenbosubuwai.

¹³ Sene an Juda berai tatame kemne tuma wusoute. God ere ane Israel berai tatame emne won yam, God eteri tuma an emne wusoubu. Ete yaku an metekwasbe. ¹⁴ Kap, ari kir somo eme etep mette, eme pap yaper tete, kau eme God eterne kenawaike abote, God ere emne sene pette o? Etep tete, e yenbo. ¹⁵ God ere Israel emne magel tayemke, ere akeite tatame nogwape emne petem, eme eteri tatame tem. Sene God ere Israel emne sene pette, eme eteri tatame tete, e sa tame etem eme wou sene petbekap. E yenbowaike. ¹⁶ Geil kera God erne newote, akei e God eteri. Me nen e yenbo tetan, me ku kir yenbo tetan. Israel etemri warege kau eme God eteri tatame tem, etepkap Israel tatame nogwape eme God eteri tatame tete.

¹⁷ Israel eme nowri oliv me yenbopak. God ere ete oliv me ku kau kayepeten sepitim. Sene ere boulri oliv me ku peten sen yan natirem. Kem Israel berai tatame, kem boulri oliv me kukap. Kem oliv me somoken kir yenbosubu ten kem etemken God eteri mure kir petbe. ¹⁸ Etep tebe, kem boulri oliv me kukap, kem kayepeten sepitim oliv me ku emne mane etep abote. Nema yenbo, Israel eme tatame yaper. Kem etep mane wote. Kem noub abola. Kem me kukap. Me somo ere kemne mure newobe. Kem me somo erne mure beke newo. ¹⁹ Kap kem etep wote. God ere nemne peten natirte abom, eke ere oliv me ku kayen peten sepitim, nemne natirem. ²⁰ Etep wobe tuma e seken. Israel eme Jisas erne beke abo, eke God ere emne me kukap kayepeten sepitim. Kem Jisas erne kenawaike abobetem, eke ere kemne peten natirem. Etepkap tetan, kem Israel emne mane woswayen

akpwarte. Kem God erne akte. ²¹God ere me ku emne kuyese kayepeten sepitim. Ere kemne kir kuyese kayepeten sepitte. Eke kem erne akte. ²²Kem nou abola. God ere kobo labe tame, ere kir yaper awosein nenbe tame. Tatame eme yaper nente, God ere emne yaper awosein nente. Tame eme erne kenawaike som abobetete, ere emne kobo lan nou som nenbetete. Kem erne kenawaike beke kip abo, ere kemne kir me kukap kayen peten sepitte. ²³Kiyi kayepeten sepitim Israel tatame, sene eme God erne kenawaike abote, God ere emne sene peten oliv me ku sene natirbekap tem. Ere kuyese etep nente. ²⁴Kem Israel berai tatame kem boulri oliv me kukap. God ere kemne kayepeten sen yan nowri oliv me yenbok natirem. Israel tatame eme nowri oliv me kukap. God ere emne sene peten nowri oliv mek natirte, e yaku eisau berai.

God ere tatame nogwape emne pap yewobe.

²⁵Geisimase, kem maima mane etep abote. Nema porere eisau tetan. Kiyi berasmenem tuma seken an kemne wusowun, kem mette. Israel tatame eme som beke kip wan gwole. God ere kiyi kenem Israel berai tatame akei eme Kristen tete, Israel tatame eme sene beke kip wan gwole. ²⁶God ere Israel tatame akei emne sene pette, eme eteri tatame etepkap tete. God eteri siglou etep wobe.

Saionri tame wuri ere yate, ere Israel emne sene pette, eme yenbo tete. Ere yate, ere Jekop eteri nan etemri selpap yaper ragerte.

²⁷An etemken tuma namderasem. Eme ane kenawaike abote, an emri wule yaper akei peten sepitte.

God eteri siglou etep wobe. ²⁸Gwopte Israel eme God eteri peiktame. Eme God eteri tuma yenbo mo wobe. Mo wobe, kem Israel berai tatame, kem God eteri tuma yenbo ek metbe. Kiyi God ere Israel etemri warege emne kenen etemken tuma namderasem, etepkap ere Israel emne som pap yewobe. ²⁹God ere tatame etemken namderasem tuma ere etep tete nenbe. Ere emne kenete wom o emne nou nente wom, ere etep tete nenbe. Ere akeite was beke kip nen.

³⁰Kem Israel berai tatame, kiyi kem God eteri tuma beke met. Gwopte Israel etem, eme God eteri tuma beke met. Eme etep tebe, God ere keremne pap yewobe. ³¹Gwopte Israel eme God eri tuma beke met. Gwopte God ere keremne pap yewobe. Yuri God ere Israel emne kir pap yewote. God ere kemne pap yewobekap, ere emne kir pap yewote. ³²God ere akei tatame emne selpap yaper newom, eme eteri tuma beke met. Etepkap, ere emne akei pap yewote.

Nema God eteri sig yenbo wote.

³³Oiya. God eteri was yenbowai e nogwapesubuwai. Eri selpap eri porere e eisauwai. Ere akei was metten. Eike tame God eteri selpap wusoute? Beraiwai. Eike tame God ere nenbekap kuyese late? Beraiwai.

³⁴Eike tame eme Aneyen eteri selpap lam? Berai. Eike tame ere erne porere newom? Berai.

³⁵Eike tame ere God erne was newom, sene God ere erne awosein newote? Beraiwai.

³⁶God ere was akei seikim. Ere nowselri was akei, nelri was akei lakerebe tame. Ere nogwape wasri maime. Nema eteri sig yenbo som wote. E seken.

Nema nemri wusomken selpapken God erne kwarkap pebe.

12 ¹Ari geisimase, God ere nemne kobo kenake labe, eke an kemne etep wobe. Kemri selpapken porereken wusomken akei kem God erne newote. Kem eteri wulewou tobote. Kem etep tete, e God erne kwar yenbokap pebe. Kem etep tete, kem God erne noub sukye worate. God ere etep late, ere kemne metekwaste. ²God erne beke abo tatame etem nenbekap, kem etep mane nente. God ere kemne newobe selpap yenbo kem etep pette. Selpap ager kem etep pette. Kem etep tete, God eter abobekap, kem kuyese etep meten tobote. God eter metekwasbe was kem kuyese noub kir meten nente. Wule yenbo kem kuyese noub kir nente.

God ere nemne newom murek nema yaku muresen kerete.

³God ere ane kobo lam, eke an kemne wurare wurare tuma wuri etep wote. Kem mane etep abon wote. Nema tatame yenbowai. Nema tame eisauwai. Etep mane wote. God ere kemne wurare wurare kobo lamkap kem etep abon maime sin noub abote. ⁴Metye. God ere nemri wusom seikim. Wusom wuri e kenakena tetan, eme yaku kenakena kerebe. ⁵Etepkap, nema Kristen nogwape nema Kraisen eterken belandeten wusom wurisubukap. Nema kera kera kir natirten.

⁶God ere nemne kobo lan nemne wurare wurare kenakena mureken porereken newom, nema eri yaku kuyese kerebe. Tame eme God eteri tuma wasou porere petem, eme kenawaike abobekap, eme God eteri tuma etep noub wasoubetete. ⁷Tame eme akeite tame emne kobo labe porere petem, eme etep noub nenbetete. Tame eme tuma somo wasou porere petem, eme etep noub nenbetete. ⁸Tame eme selpap yaper tetan tatame emne tuma yenbo wasoube porere eme ete tuma etepwou wasoubetete. Tame eme kel newobe porere petem, eme kel nogwape newobetete. Tame eme yaku lakere porere petem, eme yaku noub lakerebetete. Tame eme kobo labe porere petem, eme tatame emne etep metekwasen kobo labetete.

Nema geisimase emne pap yewote.

⁹Kem tatame emne worwor kobo labetete. Kem wule yaper magel taite. Kem wule yenbo noub tobote. ¹⁰Lakemase eme awosein kobo lan noub

tebekap, kem Kristen geisimase emne etep tebetete. Kem metekwasen awoawo sig yenbo wobetete. Kem maima teitkwunen akeite tatame emne abote.

¹¹Yaku kem muresen kerebetete. Kem yaku mane bulworate. Kem Aneyen eteri yakuwouke abon metekwasen kerebetete. ¹²God ere kemne noub nente nenbe, kem eteke abon metekwasbetete. Be wos yaper kemne seilate, kem kenawaike som abobetete. Kwokwos kwokwos kem God eterken tuma som namdebetete.

¹³Kristen geisimase eme wos eiksete, kem emne kobo lan newote. Akeite komri tatame yate, kem emne wopeten awos newon an tukna emi newote. ¹⁴Tatame eme kemne yaper nente, kem God erne wolate, ere emne noub nente. Emne yaper awosein nente, e kem God erne mane wolate. ¹⁵Tatame eme metekwaste, kem etemken etep metekwaste. Tatame eme pap yaper ten kerate, kem etemken etep kerate. ¹⁶Kem akeite tatame etemken noub temente. Kem mane etep abote. Nema tame eisauwai. Sig eisau berai tatame, eikse akse tatameken kem etemken kir sewurte. Kem maima mane etep abote. Neremwou nema porereken tame.

¹⁷Tame eme kemne yaper nente, kem emne yaper awosein mane nente. Be wos kem nente, akeite tatame eme lan yenbo wote. ¹⁸Kem ei mane naite. Kem yaku keren yin akei tatame etemken noub site. ¹⁹Ari tamenowu, kem yaper awosein mane nente. Tame eme kemne yaper nente, God eter ere emne pap wayete. God eteri siglou etep wobe. Aneyen ere etep wobe. Yaper awosein nente, e areri wos. Aren, an emne awosein nente nenbe. Etep wobe. ²⁰God eteri siglou sene etep wobe. Kemri peiktame eme se kwoi sate, kem emne a newon ate. Eme wak sok tete, kem emne kelpok newon ate. Kem emne yenbo awosein nente, eme sebera kenake yate. ²¹Wule yaper ere kemne mane teitkwunte. Kem wule yaper mane nente. Kem wule yenbowou tobote, etepkap kem wule yaper erne teitkwunte.

Nema gavman tame etemri kulke tete.

13 ¹Tatame akei eme gavman yaku kere tatameken komri apeilake tatameken etemri kulke temente. God eter ere gavman newom. Ere emne gavman yaku newobe. ²Etepkap, tatame eme gavman emri tuma naswoite, eme God eteri tuma kir naswoibe. Naswoibe, God eter, gavman etem, eme ete tuma naswoibe tatame emne tuma namden awosein yaper nente nenbe. ³Wule yenbo tobobe tatame eme nau seten tame emne beke ak. Yaper nenbe tatame etem eme nau seten tame emne akbe. Kem gavman tame etemri tuma noub meten tobote, eme kemri sig yenbo wote. Etep tete, kem gavman emne beke kip ak. ⁴Nau seten tame eme God eteri yaku kere tame, eme kemne kobo labe tame. Kem wule yaper nente, kem akte. Eme nau seten, eme bepou beke se. God ere emne

wom, eme wule yaper nenbe tatame emne tuma namden ake yaperke won wurbe. E etemri yaku. ⁵Eke kem gavman etemri tuma noub meten tobobetete. Kem etep tete, eme kemne yaper beke kip nen. Kem etepwou mane abote. Gavman emri tuma mette, e kem wule yenbo nenbe. Kem etep kir abote.

⁶Takis kel kem raste, e kir e wule yenbo. Gavman tame eme yaku kerebe, eme God eteri yaku kerebe. Etepkap kem takis raste. ⁷Kem emne awosein newote. Gavman eme takis kel wote, kem emne newote. Eikina abona takis kel kem emne newote. Gavman yaku kerebe tatameken apeilake tameken emri tuma kem noub mette. Emne kem wule yenbowou nenen sig yenbo wote.

Nema tatame emne noub nente.

⁸Be vos kem kiya petem, kem tatame emne awosein newote. Kwokwos kwokwos kem etepwou nenbetete. Kem tatame emne kobo lan noub nenbetete. Kem etep nente, God ere Moses erne newom wule kem kir nente. ⁹Wule kau gwo. Kem sir mane yite. Kem alwo mane pete. Kem sir mane pette. Kem akeite tameri vos mane malte. Ete wuleken akeite wuleken emri somo gwopkap. Kerem maime noub nenbekap, kem akeite tatame emne etep noub nente. ¹⁰Kem akeite tatame emne noub nente, kem emne yaper beke kip nen. Etepkap kem God ere Moses erne newom wule kem akei noub nenbe.

Nema wule yenbo tobon sewurte.

¹¹Jisas ere sene yate yabel kem abon etepkap wule som tobobetete. Gwopte kem som mane tuknamente. Kem wayen yin eteri wule tobote. Nema kiya Kristen tem yabel nema etep wom. Yuri Aneyen ere nemne pette. Etep wom. Gwotepte nema metten, ere nemne sene pette yabel mekin mekinnye. ¹²Kerneiri omote nenbe, ei berate nenbe. Nema neirke nenbe wule yaper mesginte. Nema ei nai vos peten wule yenbo yabel genik nente. ¹³Yabel genik tetan tatame etem tebekap, nema etep tobote. Nema sukye yaper mane worate. Nema sisi mane pete. Nema sir mane yite. Nema wan mane gwolen sewurte. Nema ei mane nakwosen ei mane naite. Nema akeite tatame emne pap yaper mane tete. ¹⁴Kem Aneyen Jisas Krai eteri selppapkap tete. Kem keremri selppap yaper mesginte, kem wule yaper sene mane abote.

Geisimase emri nenbekap nema mane sin late.

14 ¹Samsam Kristen tame ere keremken God erne sukye worate wote, kem erne pap yewote. Eri kenawaike abobekap e nebule, etepkap kem eterken mane tuma walekap naite, erne mane sin late. ²Kristen sespe eme aom akei kuyese abe. Samsam Kristen eme etepkap

beke nen. Kau eme kiti beke a. Eme selakewou abe. ³Aom abe tame ere kiti lek labe tame erne mane sin late. Aom lek labe tame ere aom abe tame erne mane sin late. God eter ere epne peske petem. ⁴Kem God eteri yaku kerebe tatame emne mane sin late. God eterwou ere emri nenbekap late, eter ere wote, eme yenbo nenye o eme yaper nenye. Eme yenbo kuyese nente. God ere emne mureken porereken newote, etepak eme yenbo nente.

⁵Kristen kau eme yabel wuri etep wobe. Ete yabelke an God erne sukye worabe. Kristen kau eme yabel nogwapek etep wobe. Yabel nogwapek an God erne sukye worabe. Tatame wurara wurara eme noub abote, e yenbo. Eme selpap pes mane tete. ⁶Yabel wuri wobe tatame eme God erne sukye worabe, etepak eme Aneyen erne kenawaike abobe. Kiti abe tatame eme God erne pir won kiti ek abe, etepak eme Aneyen erne kenawaike abobe. Kiti lek labe tatame eme God erne pir won akeite a ek abe, etepak eme Aneyen erne kenawaike abobe.

⁷Nema beke kip wo. Nema temente. Nema beke kip sa. ⁸Aneyen eter ere nemne lakerebe. Ere nemne temente wote, nema temente. Ere nemne sate wote, nema ek sate. Nema temente o nema sate, etepak nema Aneyen eteri tatamewou. ⁹Krais ere sam, ere sene wayen yim. Etepak, ere kelpe tetan tatameken sam tatameken etemri Keryen eisau.

¹⁰Etepak tetan, beke kem akeite Kristen emne sin noub labe? Beke kem emne tuma yaper wobe? Metye. Nema akei, nema God eteri bitimik teten, ere nemne noub late nenbe. ¹¹God eteri siglou etep wobe.

Aneyen ere etep wobe. An tetan. An sekenke wobe. Tatame nogwape eme ari bitimi tobok gulke pate. Akei eme God erne etep wote. Ne Keryen God seken. Etep wote.

¹²Kem metye. Nema tatame akei, nema wurare wurare neremri nenbe wulekap, nema God erne akei wusoute.

Nema Kristen geisimase emne wule yaper mane peterate.

¹³Etepak tetan, nema Kristen tatame nema awoawo mane sin late, mane yaper wote. Nema etep abon noub wote. Nema be wos yaper beke kip nen, nemri Kristen geisimase eme waren wule yaper nente wurken.

¹⁴Aneyen Jisas ere womkap an noub metten. Wurara wurara aomken wosken eme yaper berai. E tuma seken. Tame wuri ere etep abote. A kau o wos kau e wos yaper. Etep abobe tame eme ete a peten atek, o e wule nentek, ere wule yaper nenbe. ¹⁵Kem kiti o be awos an Kristen geisimase eme lan etep wote. Ere ete a abe, ere yaper nenbe. Eme lan etep wote, kem emri selpap yaper nenbe. Kem etep tebe, kem emne beke abon kobo beke la. Jisas ere ete tatame emne kobo lamke, ere ek sam. Etepak a abe wule, kem akeite tatame emne yaper mane nente. ¹⁶Kem etep wobe. Nema wule yenbo nenbe. Sene akeite Kristen eme kemri

nenbe wule lan etep wobe. Kem wule yaper nenbe. Etep wotek, kem ete wule mesginin sene mane nente. ¹⁷Metye. God eteri wule e aken okken wule beraike. God eteri wule e yenbo nenbe wule, bebe tuma gerube wule, e metekwasbe wule. God Eteri Wou ere ete wule nemne newobe. ¹⁸Tatame eme ete wule tobobe, eme Kraisi eteri yaku kerebe, God ere emne metekwasbe. Akeite tatame etem kir eme etep labe, eme emne metekwasbe.

¹⁹E etepkap tetan, nema emken awoawo pap yenbo tebe wule nenbetete. Nema emken awoawo eyaren mureken tete. ²⁰A abe wule e God eter kerebe yaku mane yaper nente. Metye. Awos nogwape e a yenbo. Etep tete, nema a kau atek, nema akeite tatame emri selpap yaper ten eme yaper nente, e yaper. ²¹Kem a ate o wain ok ate o akeite wule nente, geisimase eme lan selpap yaper tete, kem ete wule mane nente. Etep tete, kem yenbo nente. ²²Kem etepkap kenawaike abobe. E nereri wos ne God eterken nenbe. Tame ere etep abote. An wule yenbo nenye. Etep abote, yuri ere e wos sene abon selpap yaper beke te, e tame ere metekwaste. ²³Tame ere selpap pes ten a ek ate, God ere erne tuma namdete. Ete tame ere kenawaike beke abo. Be wos be wos tatame eme nenbe, eme kenawaike beke abo, etepkap eme yaper nenbe.

Jisas eteri selpapka nema etepke tete.

15 ¹Nema Kristen, nema samsam Kristen emne kobo late, e wule yenbo. Nema emri selpap yaper mane nente. Nema emne abon selpap eyarte. Nema maima kworere mane abote. ²Nema wurare wurare nema emne mekin tetan tatame emne noub abon late, emne wule yenbo nente, etepkap eme Kristen sespe tete. ³Jisas Kraisi eter ere maima beke abo. God eteri tuma etep wobe. Tatame eme nene kwoyebetem tuma an petem. Etep wom. Jisas ere etepke tem. Ere eter maima beke abo. ⁴God eteri siglouke tetan tuma akei, kiyi God ere nemne gwotepte tetan tatame nemne porere newote abom, eke ere kiyi temenem tame emne wom, eme eteri tuma siglouke bas rasem. Etek bas rasten tuma e selpap eyarbe tuma. Nema meten kenawaike som abote, nema God erne beke kip mesgin. ⁵God eter, ere nemri selpap eyarbe tame, ere nemne mure newobe tame. An erne wolabe, ere kemne kobo late. Kem Kraisi Jisas erne tobon selpap wurisubuk tete. ⁶Selpap wurisubuk tete, kem akei, kem God eteri sig eisau kir wote. God ere neremri Aneyen Jisas Kraisi eteri Apei, eteri God, kem eteri sig eisau kir wote.

Krais ere Juda tatameken Juda berai tatameken emne kobo labetem.

⁷Krais ere kemne pap yewomkap, sene kem awoawo etepke pap yewote. Kem etep tete, God eteri sig eisau tete. ⁸An kemne wobe. God ere Juda etemri yeiwarege emne tuma seken womke, eke Kraisi ere yan

Juda etemri yaku kere tame tem. ⁹Sene akeite tatame eme God eteri kobo labe wule lan erne sig yenbo wote. God eteri siglouke bas rasten tuma etep wobe.

Eke an akeite nowselri tatame emne yin lan neri sig yenbo wote. An sekwo lomen neri sig eisau wote.

¹⁰God eri siglou ere som etep wobe.

Kem Juda berai tatame, kem God eteri Juda tatame etemken metekwaste.

Etep wom. ¹¹Sene God eri tuma etep wobe.

Juda berai tatame kem akei kem Aneyen eri sig eisau wobetete.

Komri komri tatame nogwape kem akei kem God eteri sig yenbo eisau wobetete.

Etep wom. ¹²Aisaia ere Jisas erne abon bas rasem tuma etep wobe.

Warege Jesi eteri nan ere yan keryen tete. Ere Juda berai tatame etemri keryen eisau tete. Eme erne kenawaike etep abote. Ere nemne noubwai eyarte nenbe. Etep abote.

Aisaia ere etep bas rasem.

¹³God eter, ere kenawaike abobe wule eteri somo. Erne an wolabe, kem erne kenawaike abobe, ere kemne late, kem pap yenbo som temente, kem som metekwasmente. Etepkap temente, God Eteri Wou eteri murek kem kenawaike som etep abobetete. Nema God eteri komke yite. An God erne etep wolabe.

Pol ere God eteri yaku keren metekwasbetem.

¹⁴Geisimase, an abobe, kem tatame yenbo. Kem porereken tetan.

Etepkap, an abobe, kem awoawo porere kuyese wusoute. ¹⁵An etep abobe, tuma kau an kemne noub won bas rasye, kemri selpap tagwote.

God ere ane kobo lam, an Jisas Kraisi eteri yaku kerebe tame tem.

Etepkap, an noub woye. ¹⁶God ere ane wom, an Juda berai tatame etemken yaku kerebe. An God erne kwar pebe tamekap, an God eteri tuma yenbo wusoube. Etepkap Juda berai tatame eme God eteri tuma metbe, God Eteri Wou ere emne tatame yenbo nenbe. Eme God erne kwar pebe kitikap tebe. Etep tebe, God ere emne metekwasbe.

¹⁷Kraisi Jisas ere arenken tetan, an God eteri yaku ek kerebe. Etep ten an maimet metekwasbe. ¹⁸Akeite wos an beke metekwas. Kraisi eterke an Juda berai tatame emne God eteri tuma wusowun yaku kerebetem. Sene eme God eteri tuma noub metem. Etepke an maimet metekwasbe.

¹⁹God Eteri Wou ere ane mure newobe, an rigrabe nenbe. Nenbe, eme God eteri mure eisau labe, eme Kraisi eteri tuma yenbo metbe. Etepkap, an Jerusalem kom mesginin an wusowun yin yim, an Ilirikum provins etek yin Kraisi eteri Tuma Yenbo emne wusowun yim. ²⁰An kiya womkap, an som nenbe. Kraisi eteri sig kiya beke met tatame an etemri komke

yin wusoubé. Tatame eme God eteri tuma kiyi metem, emri tetan kom an etek beke kip yi. Akeite tame eme God eteri yaku etek kiyi yin kerebetem, etepkap an yaku etek beke kip kere. ²¹ God eteri siglou etep wobe.

God eri sig beke met tatame eme erne late nenbe. God eteri tuma beke met tatame eme mette nenbe.

Etep wom.

**Pol ere Romri tatame emne yin late wom,
sene ere kantri Spenke yite abom.**

²² Tewok tewok an kemne yan late abobetem. An ete tuma wusou yaku eisau kerebek, eke an beke ya. ²³ Nabe nogwape an kemne late abobetem. Sene gwote emiri yaku an omom, etepkap an kemne yan late nenbe. ²⁴ An abobe, an kantri Spenke yiménte, an kemri Rom komke kiyi yate. Yatek, an keremken metekwasen kera teménte, an kantri Spenke ek yite. Kem ane kelu kobo late, an Spenke ek yite.

²⁵ An yaku wuri kiyi kerebe. An Juda Kristen emne abon Jerusalemke yibe. ²⁶⁻²⁷ Jerusalemri Kristen, Juda Kristen tatame kau eme nakwoi meig sibe. Nakwoi meig sibe, Masedonia nowselri Kristenken kantri Grik etemri Kristenken eme Jerusalemri eikse akse Kristen emne kobo lam, eme metekwasen kel rasen arene newon an sen yin Juda Kristen emne newote. Juda Kristen eme Juda berai Kristen emne kobo lan God eteri tuma emne wusoubetem. Sene Juda berai Kristen eme Juda Kristen emne kobo lan kel newobe, e yenbo. E awosein kobo labe wule. ²⁸ An yin ete yaku omon emne kel nouwote, sene an kemne yan late. Kemne yan latek, an sene kantri Spen etek yite. ²⁹ An metten, an kemne yin latek, Aneyen Jisas Krai ere tatame emne kobo labe wule nogwape arenken yite.

³⁰ Geisimase, neremri Aneyen Jisas Krai eteri sigken God Eteri Wou eri kobo labe wuleken an kemne nouwote. Kem ane kobo lan nema kir nema God eterken namdebetete, ere ane late. ³¹ Kem erne etepke wolabetete. An Jerusalemke yite, God erne kenawaike beke abo Juda tame eme ane mane pen sate. Kem erne sene etep wolabetete. An Jerusalemri Kristen emne kobo labe yaku eme metekwaste. ³² Etep tetek, God ere kir won an metekwasen kemne yan lan nema ege kera kir sin pap yenbo sene tete.

³³ Keryen God ere tatame emne pap yenbo newobe, ere keremken teménte. E seken.

Pol ere tatame nogwape emne pir wom.

16 ¹ An kemne wobe, neremri Kristen geisi, Fibi te kemne late yabe. Te Senkria komri Kristen tatame etemri yaku kere ta. ² An abobe,

Aneyen eteri sigke kem tene pap yewote. God eteri tatame eme pap yewobekap, kem tene etepke pap yewote. Te tatame nogwape emne kobo labetem, arene kir te ane kobo labetem. Eke an abobe, kem tene kobo late. Be wos te eiksete, kem tene newote. God eteri tatame eme etepkap wule yenbo nenbe.

³Kem taken tamenen pes Prsilaken Akwilaken epne wote, an epne pir wobe. Epe arenken nema Krai Jisas eteri yaku kerebe tamesip. ⁴Epe ane kobo lan sate kerake tem. Eke an epne pir wobe. Arenwou berai. Nogwape komri Juda berai Kristen tatame eme kir epne pir wobe.

⁵Epri akek sibe Kristen tatame emne kir, kem emne wusoute, an emne pir wobe. Ari tamenowu, Epainetus, kem erne wusoute, an erne pir wobe. Esia provinsri tatame nogwape eme bepou me temenem, ere Kristen kiya tem.

⁶Kem Maria tene wusoute, an tene pir wobe. Te kemne yaku eisau kenake kerebetem.

⁷Ari nowselri tame, Andronikusken Juniasken, kem epne wusoute, an epne pir wobe. Epe arenken ake yaperke temenem. Aposel tame eme epri sig noub metten. Epe kiya Kristen tem, an yurik Kristen tem.

⁸Kem Ampliatu erne wusoute, an erne pir wobe. Aneyen eterke ere ari tamenowu yenbo.

⁹Kem Urbanus erne wusoute, an erne pir wobe. Ere Krai eteri yaku kerebe, nema yaku kir kerebe tamesip. Stakis eterken kir, kem erne wusoute, an erne pir wobe. Ere ari tamenowu yenbo.

¹⁰Kem Apeles erne wusoute, an erne pir wobe. Ere Krai eri yaku noub keren sig yenbo petem.

Aristobulus eri yentaken kem emne wusoute, an emne pir wobe.

¹¹Kem ari nowselri tame, Herodion erne wusoute, an erne pir wobe. Narsisus eri akek tetan Kristen tatame, kem emne wusoute, an emne pir wobe.

¹²Kem Trifinaken Trifosaken epne wusoute, an epne pir wobe. Epe Aneyen eteri yaku eisau kerebe ta.

Persis etetken kir kem tene wusoute, an tene pir wobe. Te areri geisi yenbo. Te Aneyen eri yaku kenake kerebe.

¹³Kem Rufus erne wusoute, an erne pir wobe. Ere Aneyen eteri tame yembowai. Eri nawo kem tene wusoute, an tene pir wobe. Te ari nawokap, eke an tene nawoi wobe.

¹⁴Asinkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas an emne etemken tetan Kristen geisimase etemne kir kem emne wusoute, an emne pir wobe.

¹⁵Filologus, Julia, Nereus, eteri geisi Olimpasken etemken tetan Kristen tatame yenbo etemne kir kem emne wusoute, an emne pir wobe.

¹⁶Kem awoawo pir won nar peten boite.

Akeite komri Kristen tatame eme kemne pir wobe.

Tame kau eme Kristen tatame emne yaper nenem.

¹⁷Geisimase, an kemne noub wobe, kem noub la. Tame kau eme akeite epkap epkap tuma wusowun Kristen emne borke pekabe. God eteri tuma seken, kem kiya metem tuma eme ete tuma beke wusou. Eme Kristen tatame emne wule yaper peterabe. Eme be tuma be tuma tare sibe tame. Kem emne genek tete, kem emne mekin mane yite. ¹⁸Ete tame eme Aneyen Kraiss eteri yaku beke kere. Eme etemri maimewoswou abobe, eme etemri selpap porerewou nenbe. Eme samsam Kristen emne tuma yikwokwola kalabe emri selpap yaper tebe. ¹⁹Kem Kristen wule noub toboben. Tame nogwape eme etep metten. Eke an kemne metekwasbe. An abobe, kem etepkap porere pette. Kem wule yenboken wule yaperken noub late. Noub late, kem wule yaper beke kip nen, kem wule yenbowou tobote. ²⁰Kerake tete, pap yenbo newobe God ere Satan erne pete, kem erne tewok teitkwunte.

Aneyen Jisas ere kemne kobo late.

Kristen kau eme Romri tatame emne pir wom.

²¹Ari yaku kere tamesip, Timoti, ere kemne pir wobe. Ari komri tame Lusius, Jeson, Sosipater etemken eme kemne pir wobe.

²²An Tertius, an kemne Aneyen eteri sigke kemne pir wobe. Gwo siglou, Pol ere ane wusoube tuma an siglouke bas rasbe.

²³Gaius ere kemne pir wobe. An eteri akek tetan, ere ane awos newon abe, an eterken teten. Gwo komri Kristen eme eteri akek wurisubuk sin God erne sukye worabe.

Komri kel lakerebe tame Erastusken neremri mase Kwartusken epe kemne pir wobe.

²⁴Aneyen Jisas Kraiss ere kemne akei kobo late. E seken.

Nema God eteri sig yenbo eisau wobetete.

²⁵Nema God eteri sig eisau wobetete. Ere kemne mure kuyese newobetete, etepkap kem noub muresen teten eteri tuma noub tobobetete. Tuma Yenbo, Jisas Kraiss eteri Tuma Yenbo an kemne etep wusowum. Kiyi e tuma e berasmenem, tatame eme beke met. ²⁶God eteri tuma kiya wusobetem tame eme e tuma kiya bas rasem. Sene som tetan God ere womke, nowselri tatame nogwape eme ete Tuma Yenbo gwopete metbe. Eme metbe, eme God erne kenawaike abote, eme eteri kulke temente. ²⁷God eterwou ere porere eisau tetan. Eke Jisas Kraiss eterke nema God eteri sig eisau som wobetete. E sekenwai.

Pol ere bas rasem tuma ab eteke.